

KÉRDŐJEL

A Debreceni Orvostudományi Egyetem lapja

3. évfolyam

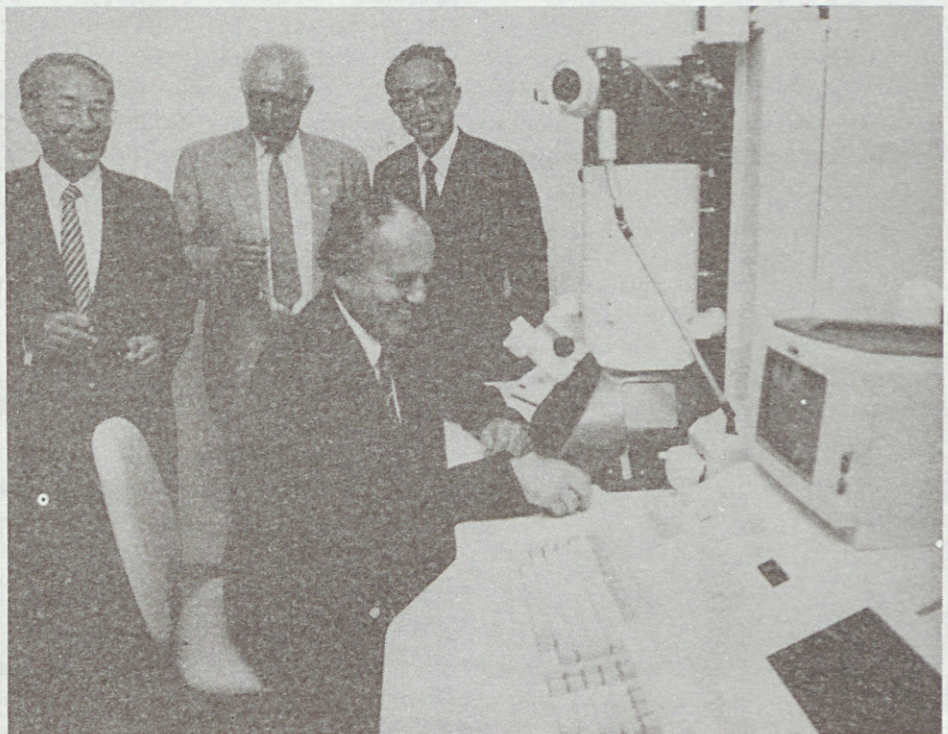
1994. augusztus-szeptemberi szám

A tartalomból:

- Felvételi
- Tanévnyitó
- Kitüntetések
- Libra patika
- A rektori hivatal információi
- Kinevezések
- Diplomaosztó
- Új egyetemi tanárok
- Dermatológus kongresszus
- Idő előtt arat a halál
- 20 éves az Urológiai Klinika
- Ortopédiai kongresszus
- Krakkói konferencia
- Egyetemi testnevelés
- Streetball
- Kérdőjel-műhely
- Moziműsor

Adomány Japántól

A rektor örömmel vette birtokba az értékes mikroszkópot

Magyar-japán elektronmikroszkópos centrumot avattak szeptember 2-án a patológiai intézetben. Az ünnepségen részt vett Koichi Tsutsumi, a szigetország budapesti nyaköve.

A hatvan millió forint értékű készülékeket az eredetileg a fejlődő országokat támogató japán International Cooperation Agency adományozta egyetemünknek. A DOTE pályázat útján nyerte el az értékes műszereket, amelyek közül az egyik a szövetminták felületének, a másik a mélyebb rétegeknek a vizsgálatára alkalmas. A diagnosztizálásban, az oktatásban és a tudományos kutatásban egyaránt nagy jelentőségű elektronmikroszkópokkal japán szakemberek is dolgoznak majd. Először október 14-én érkezik vendég a felkelő nap országából, hogy Debrecenben folytasson kutatásokat.

Az elektronmikroszkópiának különös jelentősége van a veseátültetések előkészítésében, emellett évente több, mint tizennégy ezer szövetmintát vizsgálhatnak meg az új műszerekkel. A magyar-japán elektronmikroszkópos centrum vezetője Molnár Péter egyetemi docens, a patológiai intézet oktatója.

Nő a DOTE népszerűsége a felvételiző diákok körében

Kémiából szívesebben teszik próbára tudásukat az ifjak, mint fizikából

Egyre több fiatal adja be jelentkezési lapját a statisztikai adatok szerint a budapesti és a debreceni orvosegyetemre, míg Pécsen mérsékelten, Szegeden számottevően csökkent az orvosi szakokra felvételiző hallgatók száma. Az adatok hallatán az okokról kérdeztük dr. Kiss Józsefet, a tanulmányi osztály vezetőjét.

- A DOTE felvételi rendszere lehetővé teszi, hogy a hallgatók maguk válasszák meg, fizikából, vagy kémiából adnak számot a tudásukról. Egy év alatt száz százalékkal nőtt a kémiából felvételi vizsgát tett hallgatók száma. 1993-ban 103-an, 1994-ben 213-an felvételiztek kémiából. Részben van a népszerűségben annak is, hogy az egyetem sikeres propagandát folytat. A tanulmányi osztály minden évben szervez nyílt napot a régióban, az egyetem fiatal oktatói segítségével pedig előkészítőt indít a felvételizőknek. Akik részt vesznek ezen, azoknak a hetven százaléka egyetemista lesz, 110 pont fölötti teljesítménnyel.

Nagy versenyfutás

- A DOTE népszerűsége azt is eredményezi, hogy egyre szorosabb lesz a verseny az egyetemre történő bejutásért. Lehet ezt még fokozni?

- Az egyetem érdeke az, hogy minél nagyobb legyen a meritési bázis. Ezt két úton érhetjük el: tandíjas nulladik évfolyam szervezésével, ahol a hallgatók orvosi szempontú ismereteket kapnának és megalapozott természet-tudományos szemléletre tehetnek

szert. A középiskolai tankönyvek bizony sok kívánni valót hagynak maguk után, szükséges a hiányosságok pótlása. A legjobbak - a magánvéleményemet mondom - felvételi nélkül bekerülhetnének az egyetemre. A másik út a középiskolai tanulmányi eredmény alapján elnyerhető felvételi-mentesség feltételrendszerének a kidolgozása lehetne. Azt tapasztaltuk, hogy akik legalább 59 pontot hoznak, a választott tárgyakból végig jelesek voltak és legalább egy középfokú nyelv-vizsgálattal rendelkeznek, többnyire megállják a helyüket az egyetemen.

Szakmaspecifikus feladatlap

- A felsőoktatási törvény az egyetemek hatáskörébe utalta, hogy döntsenek a felvételi követelményekről és a feltételrendszerről, s ez alól a DOTE sem kivétel...

- Az orvosegyetemeken maradt a százhusz pontos felvételi rendszer. Van ennek előnye is, hiszen egy-egy követelményeket támaszt mindenkivel szemben. Hátránya viszont, hogy az írásbeli egy központilag összeállított, nem szakmaspecifikus feladatlapból áll. A kérdések a középiskolai tananyagra épülnek, és többnyire olyan ismereteket kérnek számon, amelyekre az orvostanhallgatóknak nem lesz szükségük. Akik képesek bemagolni a tankönyveket, jól teljesíthetnek, mert a feladatlapok alig építenek a kreativitásra. De talán sokkal nagyobb baj, hogy a központi feladatlapokat nem tesztelik megfelelően: rossz kérdéseket

tartalmaznak és rossz javítókulcsot mellékelnek hozzájuk.

- A biológiai feladatlap hibája az idén sokaknak okozott bosszúságot, az elérhető alacsonyabb pontszám pedig jótétehetetlen veszteséget. Hogyan értékeli történeteket?

- Osztom egyik professzorunk véleményét: ezek a hibák, noha közvetlenül nem tehető felelőssé a bekövetkezésükért az egyetem, az intézményt is minősítik. A kémiai oktató orvosok már felvetették, hogy állítson össze a négy orvosegyetem közös felvételi tesztet, és az elsősorban számításos feladatokat tartogató írásbeli felvételin inkább olyan ismereteket kérjenek számon, amelyeket az orvosképzésben fel lehet használni. Fizikából csak számításos feladatokat kapnak a felvételizők. Ha típusfeladatokat látnak maguk előtt és rendszeresen gyakoroltak, képesek megoldani a tesztet. Az idén hiányoztak a típusfeladatok, így kevés pontot szereztek az írásbelin. Öt éve vagyok a tanulmányi osztály vezetője, ez idő alatt jogszabálysértés miatt egyetlen fellebezést sem adtak be az a felvételi bizottsághoz. Elmélyült műhelymunka előzi meg a felvételiztetést, s hogy a feladat nagyságát jelezzem: évente százötvenen dolgoznak azért, hogy a felvételi zavartalan legyen. Értékes segítséget nyújtanak a bizottságnak azok a középiskolai tanárok, akiket évről évre meghívunk. Írásos jelentéseiket, tapasztalataikat figyelembe vesszük a következő vizsga megszervezésénél.

Balázs Melinda

Az egészségügyi felsőoktatási intézmények felvételi ponthatárai:

	DOTÉ	POTE	SOTE	SZOTE	HETE Bp.	HETE Miskolc
EGYETEM						
általános orvos	108	110	111-112	106	–	–
fogorvos	102	110	104-106	106	–	–
gyógyszerész			102	95	–	–
FŐISKOLA						
ált. szoc. munkás						
nappali	96	96	–	97	–	–
levelező	–	93	–	96	–	–
dietetikus	–	87	–	–	88	–
diplomás ápoló						
nappali	80	70	–	–	94	–
levelező	65	40	–	–	100	–
eü. szakoktató (lev.)	–	–	–	–	96	–
eü. ügyvitelszervező	95	–	–	–	–	–
gyógytornász	–	87	–	91	98	94
ÁNTSZ-felügyelő	–	–	–	–	88	–
mentőtiszt (lev.)	–	–	–	–	92	–
optometrista (lev.)	–	–	–	–	112	–
védőnő	88	83	–	80	97	88

	A DOTÉ-ra felvételiztek			Felvételt nyertek
	1992	1993	1994	1994
egyetemi szakon				
általános orvos	317	383	451	180
fogorvos	78	89	102	35
térítéses képzés	–	–	–	94
főiskolai szakon				
ált. szoc. munkás	82	100	101	30
védőnő	35	70	63	29
eü. ügyvitelszervező	56	84	44	26
dipl. ápoló (nappali)	–	48	45	56
dipl. ápoló (lev.)	–	248	172	61

„A tudománynak és művészeteknek életföltétele a fényűzés”

Eötvös Loránd rektor urat idézte dr. Gergely Lajos a tanévnyitón

- Egyetemünk hagyományai szerint az évnyitót piros betűs ünnepként tartjuk számon, amelynek hangulata, jelentősége messze túlárad az egyetem falain - kezdte ünnepi beszédét dr. Gergely Lajos rektor szeptember 3-án délelőtt a KLTE díszudvarán megtartott rendkívüli tanévnyitó egyetemi tanácsülésen. - Ez a nap sorsfordító esemény az elsőévesek és családjuk, hozzátartozóik számára, akik életük új, minőségileg más szakaszát kezdik el - hangzott a folytatás. - Egyetemünk hetvenöt éves történetére visszatekintve: tanévnyitó ünnepségeinket ritkán jellemezte derűs égbolt. Napjaink sem mentesek a súlyosbodó gazdasági gondoktól, azonban egyetemünk működésképeségét - ezideig - megőrizhettük.

- Öröndöletesen javulnak, szélesednek és mélyülnek nemzetközi kapcsolataink, ami biztosítja, hogy együtt haladjunk a tudomány fejlődésével - állapította meg a rektor. - A színvonalas oktató és gyógyító munka elengedhetetlen feltételének tekintjük az aktív, alkotó tudományos munkát, ezért minden rendelkezésünkre álló lehetőség biztosításával ösztönözzük és támogatjuk oktatóinkat, kutatóinkat a nemzetközi tudományos élvonalhoz való felzárkózásban. Jóllehet, az egyetem hármasköréből adódó feladatok között nem lehet és nem is szabad fontossági sorrendet felállítani, úgy érezzük, hogy az európai integráció dinamikusabbá tétele érdekében prioritást kell biztosítani az orvosképzés, a curriculum folyamatos reformjának, a gyógyító-betegellátó tevékenység terén pedig a progresszív ellátási rendszer markánsabb érvényesítésének, az ezt előmozdító szervezeti és működési, tárgyi feltételek megteremtésének. Sajnálattal kell megállapítani, hogy gazdasági életünk aggasztó jelzései az utóbbi hetekben nap mint nap előrevetítik a működésképtelenség árnyékát. Ami még aggasztóbb: a finanszírozási nehézségek nem csupán a tudományos kutatások folytatását veszélyeztetik, de a betegellátást is. Eötvös Loránd egyetemi rektor több, mint száz éve mondotta: A tudománynak és művészeteknek életföltétele a fényűzés. Szükségletét nem lehet és nem szabad a takarékos államháztartás mértéke szerint kiszabni. Szeretnénk remélni, hogy hazánkban úrrá lesznek a nehézségeken, s nem kell jóvátehetetlen, súlyos következményekkel számolni, s talán egyszer elérhetjük a fentebb idézett és egyre inkább aktuális célt.

Fogadalmat tettek

Megköszönte a rektor annak a hat tanszékvezetőnek a sokévtizedes munkáját, akik betöltötték hatvanötödik életévüket, s a felsőoktatási törvény szerint nem végezhetik tovább ezt a feladatot. Ismertette, kik

vették át a helyüket az egyetemi tanács június ülésének döntése alapján. (A személyi változásokról részletesen a rektori hivatal információi között olvashatnak. A szerk.) Megemlítette, hogy egyetemünk informatikai laboratóriumának vezetője, dr. Pethő Attila, a matematikai tudományok doktora - a DOTE-n betöltött szerepe megtartásával - egyetemi tanári kinevezést nyert a KLTE informatikai tanszékére. Felsorolta, kik kaptak docensi kinevezést, majd köszönetet mondott az egyetem valamennyi polgárának és munkatársának önfeláldozásáért, helytállásáért, amellyel gyakran mostoha körülmények között is biztosították az egyetem zavartalan működését. Hasonlóképpen eredményes, örömteli munkát kívánt erre a tanévre is.

Az elsőéves magyar és külföldi állampolgárságú hallgatók magyar nyelven tettek esküt dr. Módos László oktatási rektorhelyettesnek. Az angol nyelvű képzésben résztvevő hallgatók angolul tettek fogadalmat. A Magyar Köztársaság alkotmányának megtartására, ismereteik legjobb tudásuk szerinti gyarapítására felesküdt hallgatókhoz a rektor szólt elsőként, harmónikus, produktív diákeveket kívánva. A diákönkormányzat nevében Gubacsi László szigorló orvos köszöntötte az elsőéveseket.

Jubilánsok

Kitüntetések átadásával folytatódott az ünnepség. A művelődési és közoktatási miniszter rendelete alapján az egyetemek vas, arany és gyémánt jubileumi díszoklevelet adományozhatnak azoknak az orvosoknak, akik ötven, hatvan, illetve hatvanöt évvel ezelőtt végeztek az alma materben, és szakterületükön, valamint a közéletben eredményes munkát végeztek.

A DOTE gyémánt diplomát adományozott hatvan éves orvosi pályafutása alkalmából dr. Bohus Károlynak, az Országos Orvosszakértői Intézet nyugállományú főorvosának, dr. Tolnay Lajosnak, a Borsod Megyei Köjál nyugállományú állami közegészség-és járványügyi felügyelőjének, valamint dr. Csanády György nyugalmazott főorvosnak.

Ötven éves jubileuma alkalmából arany diplomát kapott dr. Adorján Imre szülész-nőgyógyász, üzemorvostan szakorvos, a miskolci vasgyári kórház nyugállományú üzemegészségügyi igazgatóhelyettese. Dr. Bartha Gyula szemész szakorvos, aki 1957 óta Kanadában praktizált, nyugdíjba vonulásáig. Bozóky László tüdőgyógyász szakorvosnak, az ózdi kórház tüdőgondozó intézete nyugalmazott főorvosának, dr. Dankó János nyugalmazott ügyvezető körzeti főorvosnak, dr. Dely Jánosnak, a fővárosi tanács XVI. kerületi rendelőintézete nyugállományú főorvosának, dr. Dienes Gábor szemész szakorvosnak,

nyugállományú osztályvezető főorvosnak, dr. Egyed Miklós tüdőgyógyász szakorvosnak, nyugalmazott tüdőgondozóintézeti főorvosnak, dr. Farkas Sándor gyermekgyógyász szakorvosnak, az ózdi kórház nyugalmazott osztályvezető főorvosának, dr. Fornosi Ferenc kandidátusnak, az Országos Közegészségügyi Intézet nyugállományú főosztályvezető főorvosának, dr. Herczeg László sebész szakorvosnak, a DOTE címzetes egyetemi docensének, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház nyugalmazott osztályvezető főorvosának, dr. Horváth Endre kandidátusnak, ideg- és elmegyógyász szakorvosnak, az uzsoki kórház nyugállományú osztályvezető főorvosának, dr. Iván László Kanadában élő sebész és idegsebész szakorvosnak, dr. Juhász Imre sebész szakorvosnak, nyugállományú rendelőintézeti főorvosnak, dr. Kárász Imre sebész szakorvosnak, nyugalmazott rendelőintézeti főorvosnak, dr. Kardos Ferenc kandidátusnak, szülész-nőgyógyász szakorvosnak, az Országos Korányi Tbc és Pulmonológiai intézet nyugalmazott osztályvezető főorvosának, dr. Kemény Lajos belgyógyász szakorvosnak, a nyíregyházi megyei tüdőgondozó intézet nyugalmazott igazgató főorvosának, dr. Kirják Lajos nyugállományú körzeti főorvosnak, dr. Kiss Bálint szülész-nőgyógyász szakorvosnak, nyugalmazott rendelőintézeti főorvosnak, dr. Kocsis András bőrgyógyász szakfőorvosnak, a berettyóújfalui területi kórház nyugállományú osztályvezető főorvosának, dr. Konkoly Ádám általános orvostan szakorvosnak, nyugállományú körzeti főorvosnak, dr. Lakatos Pál tüdőgyógyász szakorvosnak, a tatabányai Síkvölgyi tüdőgyógyintézet nyugállományú igazgató főorvosának, dr. László László szülész-nőgyógyász szakorvosnak, a vásárosnaményi kórház nyugállományú osztályvezető főorvosának, dr. Lelkes Györgynek, az Országos Vértranszfúziós Központi Kutató Intézet nyugállományú osztályvezető főorvosának, dr. Molnár Endre belgyógyász szakorvosnak, nyugállományú MÁV orvos főtanácsosnak, a záhonyi rendelőintézet belgyógyász főorvosának, dr. Ölbey István szülész-nőgyógyász és onkológus szakorvosnak, nyugállományú körzeti főorvosnak, dr. Pálfalvi Géza sebész szakorvosnak, nyugállományú üzemi rendelőintézeti főorvosnak, dr. Pikó Béla belgyógyász szakfőorvosnak, nyugalmazott csoportvezető belgyógyász és felülvizsgáló főorvos úrnak, dr. Polányi Mária szülész-nőgyógyász szakorvosnak, nyugállományú szülőotthon-vezető főorvosnak, dr. Pongrácz Endrének, a DOTE címzetes egyetemi docensének, sebész szakorvosnak, az Országos Orvosszakértői Intézet nyugállományú sebész főorvosának, dr. Radó Sándor szülész-nőgyógyász szakorvos, nyugalmazott csoportvezető felülvizsgáló főorvosnak, dr. Ruck Vera fogász, belgyógyász és reumatológus szakorvosnak, nyugállományú felülvizsgáló fogorvosnőnek, dr. Sárady Kornél tüdőgyógyász és radiológus szakorvosnak, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Egyesített Tüdőkórház és Gondozóintézet nyugállományú főigazgató főorvosának, dr. Sarkadi Encsy János nyugállományú tüdőgondozó-intézeti vezető főorvosnak, dr. Seres Géza szemész és fogász szakorvosnak, a debreceni városi gyermek szemgondozó inté-

zet nyugállományú vezetőjének, dr. Szabó Éva sebész és laboratóriumi szakorvosnak, a DOTE I-es Számú Sebészeti Klinikája nyugalmazott laboratóriumvezető adjunktusának, dr. Széplaki Sándor úrnak, az orvostudomány doktorának, a Péterffy Sándor utcai kórház kardiológiai osztálya nyugállományú vezető főorvosának, dr. Szilágyi Tibor professzornak, az orvostudományok doktorának, a DOTE Kórélet-tani Intézete nyugállományú egyetemi tanárának, dr. Takáts Sándor szülész-nőgyógyász szakorvosnak, a megyei kórházi nyugállományú igazgató főorvosának, dr. Tamási András bel- és bőrgyógyász szakorvosnak, nyugállományú körzeti főorvosnak, dr. Uray Gyula szülész nőgyógyász szakorvosnak, klinikai onkológusnak, orvosezredesnek, az Országos Onkológiai Intézet nyugállományú főorvosának, dr. Uri József Pennsylvániában élő farmakológusnak, fogász szakorvosnak, aki 1969-ben nemzetközileg elismert gyógyszerkutatóként hagyta el az országot, dr. Várady Jenő nyugállományú MÁV főorvosnak és főtanácsosnak, valamint dr. Varga Emil professzornak, az orvostudomány doktorának, a DOTE Élettani Intézete nyugállományú tanszékvezető egyetemi tanárának.

Oktatói kitiüntetések

A jubilálók nevében dr. Varga Emil köszöntötte az Alma Matert.

Pedagógus Szolgálati Emlékérmert adományozott nyugállományba vonulása alkalmából a művelődési és közoktatási miniszter dr. Földes István egyetemi tanárnak, az anatómiai intézet professzorának, dr. Tóth Szabolcs tanszékvezető egyetemi tanárnak, az idegsebészeti klinika igazgatójának és Szabó Mária óvónőnek.

Dr. Fésüs László, a biokémiai intézet igazgatója kiemelkedő oktatói munkájáért A magyar felsőoktatásért emléklakettet kapott a minisztériumtól.

Többévtizedes eredményes tevékenysége elismeréséül, tanszékvezetői megbízatásának lejárta alkalmából Pro Universitate emlékérmert vehetett át Alberth Béla professzor, a szemklinika volt igazgatója, Hernádi Ferenc professzor, a gyógyszer-tani intézet igazgatója, Leövey András professzor, az I-es számú belgyógyászati klinika leköszönt igazgatója, Rák Kálmán professzor, a II-es számú belgyógyászati klinika igazgatója, Székely György professzor, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, az anatómiai, szövet- és fejlődéstani intézet igazgatója, valamint Földes István professzor, az anatómiai, szövet- és fejlődéstani intézet tanára, sok évtizedes oktatói tevékenységéért és a külföldi hallgatók patronálásáért, nyugállományba vonulása alkalmából.

A DOTE egyetemi tanácsa a rehabilitációs bizottság javaslata alapján, a szocializmus éveiben elszervezett hátrányos megkülönböztetés jelképes ellensúlyozásaként rehabilitációs emlékérmert adományozott dr. Jurcsák Lászlónak, a Kenézy kórház nyugalmazott osztályvezető főorvosának.

Példaértékű oktató-nevelő munkájáért az egyetemi tanács az oktatási bizottság javaslatára A DOTE

kiváló oktatója címet adományozta dr. Molnár Péter egyetemi docensnek, a tanulmányi albizottság elnökének, az oktatási bizottság titkárnak, a patológiai intézet oktatójának és a magyar-japán elektronmikroszkópos laboratórium vezetőjének, dr. Udvardy Miklós egyetemi docensnek, a II-es számú belgyógyászati klinika igazgatójának, dr. Kósa Csaba címzetes egyetemi docensnek, a Kenézy Kórház osztályvezető főorvosának és tanulmányi felelősének, dr. Fábíán Gergelynek, a DOTE Nyíregyházi Egészségügyi Főiskolai Kara tanársegédjének.

Az év oktatói

Az egyetemi tanács az évfolyamok hallgatóinak szavazatai alapján az év oktatója címet dr. Schlamadinger József egyetemi docensnek, a biológiai intézet oktatójának, dr. Aradi János egyetemi docensnek, a biokémiai intézet oktatójának, dr. Gomba Szabolcs egyetemi tanárnak, a patológiai intézet igazgatójának, dr. Szép Imre főorvosnak, a mentőszolgálat megyei szervezete vezetőjének, az oxológiai oktatócsoport vezetőjének és dr. Kertai Pál egyetemi tanárnak, országos tisztí főorvosnak, a közegészség- és járványtani intézet oktatójának.

Weszprémi emlékéremben és jutalomban részesítette a rektor a tudományos diákkör vezetőségének javaslatára, az egyetemi tanács egyetértésével Jakab Zsuzsanna hallgatót, a gyermekklinika (témavezetője Oláh Éva professzor), és Török Zsoltot az anatómiai intézet szigorló orvosát (témavezetője dr. Matesz Klára.docens).

Pirkó István hatodéves hallgató a Magyar Biokémiai Egyesülettől kapott különdíjat és pénzjutalmat. Témavezetője dr. Tóth F. Ferenc, a kórelletani intézet tudományos segédmunkatársa volt.

Ösztöndíjas hallgatók

A művelődési és közoktatási miniszter javaslatára az 1994/95-ös tanévben jó tanulmányi eredménye alapján köztársasági ösztöndíjban részesül az egyetem tizenkilenc hallgatója: Adorján Márk, Bakos Beáta, Csorba Roland, Endes Györgyi, Horkay Péter, Kalotai Zoltán, Kiss Zoltán, Lengyel Zsolt, Nagy Péter, Pirkó István, Ráczkevi Éva, Schmidt Ildikó, Sóváry Ágnes, Szele Krisztina, Szelei Tamás, Szentkirályi István, Szűcs Farkas Zsolt, Tankó László, Valek Andrea. A DOTE Egészségügyi Főiskolájáról hét hallgató, Gáll Tibor, Hajdú Gyöngyi, Halász Krisztina, Kende Judit, Miskolczi Andrea, Tamás Enikő, Tankó Henriette, lesz az új tanévben köztársasági ösztöndíjas.

Kiváló dolgozók

Többévtizedes, kiemelkedő munkájukért tízen kapták meg a DOTE kiváló dolgozója címet: Bakonszegi Gyuláné, a II-es számú sebészeti klinika asszisztense, Birinyi Lászlóné, a szülészeti és nőgyógyászati klinika osztályvezető szülésznoje, Boróczki Lászlóné vezetőhelyettes óvónő, Gál Lászlóné, a gazdasági igazgatóság pénztárelőnöke, Horváth Tiborné, a gazdasági igazgatóság selejtezési bizottságának vezetője, Kiss Sándorné, az ételmezési üzem tejkonyha-vezetője, Oláh Ilona, az anatómiai, szövet- és fejlődéstani intézet szakasszisztense, Pocsai Sándor, a radiológiai klinika művezető röntgenteknikusa, Tomkó Istvánné, a szív- és tüdőgyógyászati klinika osztályvezető ápolónője és Tóth Sándorné, a közegészség- és járványtani intézet gondnoka.

Dr. Gergely Lajos rektor végül köszönetet mondott azoknak vállalatoknak, intézményeknek, magán-személyeknek, akik nagyértékű és nagylelkű felajánlásaikkal segítették az egyetem működtetését és hozzájárultak fejlesztéséhez.

B. M.

Libra patika

Ötéves előkészítő munka gyümölcse érett be szeptember elsején, amikor megnyitották a DOTE új közforgalmú gyógyszerárát. Elődje a porta fölött, egy hajdani cipésműhelytől megörökölt parányi helyiségben működött évtizedeken át. Az emeletre telepített gyógyszerkiadó eredetileg a dolgozókat szolgálta inkább, majd mivel a környéken nem lehetett máshol gyógyszerhez jutni, a betegek is odaszoktak a kis vidéki patikáknál jobban ellátott gyógyszereszközébe.

Albert B. Béla professzor, hajdani klinikai rektorhelyettes 1991 februárjában kezdeményezte, hogy a gyógyszerellátás méltó körülmények közé kerüljön, egy akkoriban megalkotott jogszabály alapján, amely lehetővé tette, hogy magánpatikák létesüljenek. A gyógyszerári központ és a DOTE 1993. júliusában, a megyei tisztifőorvos egyetértésével megállapodott abban, hogy 1994. december 31-ig teljes jogkörű, tehát nemcsak gyári, hanem magisztrális készítményeket is forgalmazó gyógyszerárát létesít. Az egyetem 49 százalékos, a vállalkozó gyógyszerészek 51 százalékos részesedése mellett a beruházás megvalósítására és a patika működtetésére létrehozták a Libra Betéti Társaságot. A Sikó Bt. tervei alapján a debreceni székhelyű Káza Építőipari Kft. vállalta a kivitelezést, a patika berendezését Mohácsi Péter belsőépítész tervezte.

Dr. Tretyánszky Zoltán főgyógyszerész kiemelte: a Libra patika erénye az említettekén túl, hogy egységes szemlélet szerint szervezett gyógyszerellátást valósít meg a fekvő- és az egyre nagyobb jelentőséggel bíró járóbeteg ellátásban.

B. M.

A rektori hivatal információi

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Tanácsa június 6-án tartotta az 1993/94-es tanév ötödik rendes ülését, dr. Gergely Lajos rektor elnöklétével.

A rektori beszámolóban hangzott el az Universitással kapcsolatban, hogy felerősödtek az egységes debreceni egyetem kialakítására irányuló törekvések, azonban még néhány fontos kérdést tisztázni szükséges a megvalósításhoz.

A DOTE beadványban fogja kezdeményezni a Művelődési és Közoktatási Minisztériumnál, hogy az egyetemen gyógyszerészképzés induljon. Az új felsőoktatási fejlesztési koncepció értelmében ugyanis reális kilátás van arra, hogy mintegy 30-40 hallgatóval már a jövő tanévtől megindulhasson a DOTE szervezésében, a KLTE, valamint a DATE közreműködésével a gyógyszerészképzés.

A kihelyezett kormányülés határozatának megfelelően a kelet-magyarországi régió felzárkózási programjához elkészítettük és benyújtottuk a DOTE rekonstrukciós tervét, amely több milliárd forint értékű fejlesztési programot tartalmaz.

Dr. Gergely Lajos bejelentette, hogy az egyetemen a közalkalmazotti bérpótlékokat rendezték, s hogy a megoldás az intézmény összes pénzügyi lehetőségét kimerítette.

Az Országos Akkreditációs Bizottság döntése alapján a DOTE az orvostudomány és a biológiai tudomány területére doktori fokozat adási és habilitációs jogot kapott.

A nyolcadik Ph.D.

Dr. Kovács László tudományos rektorhelyettesi beszámolójában megemlítette, hogy az Országos Akkreditációs Bizottság pótlólag elfogadta a DOTE nyolcadik Ph.D. képzési programját, amelynek címe: Epidemiológiai és klinikai epidemiológiai kutatások. A program vezetője dr. Balázs György professzor. A Ph.D. képzés új tanéve október 1-én indul. A nappali tagozatos helyre húsz pályázó jelentkezett, de még nem dönt el, hogy hányan kapnak ösztöndíjat a MKM-tól.

Az egyetem számára kedvező eredménnyel zárult a Népjóléti Minisztérium által meghirdetett tudományos-kutatási támogatás pályázata. Negyvenkilenc témakör nyert támogatást, fele-fele arányban intézeti, illetve klinikai kutatók számára, ami azt jelenti, hogy a 120 milliós keretből 17,5 milliót a DOTE kutatói nyertek el. Összehasonlításként: az 1991-1993 évi - előző ETT periódusban - összesen 25 pályamunkát fogadtak el, s mintegy 8 millió forint volt az éves támogatás összege. Jelenleg egyedül a Népjóléti Minisztérium nyújt "tárcaszintű" kutatási támogatást. Elmondta dr. Kovács László, hogy a ETT bíráló bizottságai megkülönböztetett figyelmet fordítanak a klinikai kutatásokra és azok támogatására. Beszámolt arról, hogy az OTKA-Bizottság is döntött az 1994-ben induló pályázatokról. Eszerint a DOTE 17 pályázatát fogadták el, 10,5 millió forintos évi támogatási összeggel.

Diplomaregiszter külföldieknek

Dr. Módis László oktatási rektorhelyettes tájékoztatta az Egyetemi Tanácsot a térítéses orvosképzésben résztvevő hallgatók diploma-regiszterének a létrehozása ügyében folytatott tárgyalásról. Főhatóságaink illetékes vezetői ígéretet tettek az orvosegyetemek képviselőinek, hogy mielőbb intézkednek a magyar orvosegyetemeken diplomát szerzett külföldi állampolgárok diploma-regiszterének létrehozására. Sajnálattal közölte, hogy ezideig intézkedés nem történt.

A szükséges végrehajtási utasítás elmaradása miatt ugyancsak nem valósult meg a szakorvosképzés egyetemi hatáskörbe utalása, amelyről egyébként a Törvény a felsőoktatásról rendelkezik.

Az egyetem rektora megszüntette az eddig kezelésében lévő központi TOK-keretet. Ugyanakkor jelentősen megemelte a rektorhelyettesi tartalék-kereteket.

Az oktatási rektorhelyettesi tartalékkeret kétharmad részének a terhére (mintegy 6 millió forint) pályázatot ír ki az intézetek és klinikák oktató helyiségének létesítésére, vagy rekonstrukciójára, illetve felszerelésük bővítésére. A pályázatokat - a helyszíni szemlén tapasztaltak figyelembevételével - egy felkért szakértő bizottság fogja értékelni és rangsorolni.

Végül bejelentette, hogy a rektor képviselőjében május 28-án Balatonfüreden résztvett a három éven át 700 ezer ECU-vel finanszírozott Development of Medical Education for a New Public Health in Hungary című TEMPUS Joint European Project programzáró és értékelő ülésén, amelyen jelen voltak a hazai és külföldi partnerek. Megállapítást nyert, hogy ez volt az egyik legsikeresebb TEMPUS JEP Magyarországon. A program koordinátora dr. Boján Ferenc egyetemi tanár volt, akinek ezen a fórumon is elismerését fejezte ki Módis doktor eredményes, a DOTE hírnevét öregbítő, az oktatási infrastruktúrát is jelentős mértékben fejlesztő tevékenységéért.

127 millió műszerekre

Dr. Péter Mózes professzor, klinikai rektorhelyettes tájékoztatta az Egyetemi Tanácsot a Népjóléti Minisztérium által meghirdetett pályázatok eredményéről. Ezek révén az egyetemnek több, mint 127 millió forint értékben új diagnosztikai és gyógyászati eszközök, berendezések beszerzésére, korszerű endoszkópok vásárlására, a betegek mozgását elősegítő eszközök beszerzésére, új feladatok finanszírozására nyílt lehetősége.

A második napirendi pontnak megfelelően dr. Kovács László tudományos rektorhelyettes terjesztette elő a Ph.D. szabályzatot, amelyet az ET tagjainak írásban megküldtek, s amelyen időközben három módosítást eszközöltek. A szabályzattal kapcsolatban néhány apró módosító javaslat és észrevétel hangzott el, amelyekkel az előterjesztő rektorhelyettes egyetértett. A Ph.D. szabályzatot az Egyetemi Tanács az elhangzott módosításokkal jóváhagyta. Az elfogadott Ph.D.

szabályzatot felterjesztették az Országos Akkreditációs Bizottsághoz, majd annak jóváhagyása birtokában nyomtatásban megkapják az érdekeltek.

Dr. Módis László az oktatási ügyek tárgyalásának bevezetéseként jelezte, hogy az Oktatási Bizottság számos olyan kérdést vetett fel, amelyeket fontosnak ítélt az Egyetemi Tanács elé terjeszteni. Ezeket a kérdéseket írásban megküldte az Egyetemi Tanács tagjainak, amelyekkel kapcsolatban az előterjesztés sorrendjében kér állásfoglalást.

Új szak lehet

Ezek közül legfontosabbnak a főiskolai orvosi-diagnosztikai laboratóriumi analitikus szak indítását tartja. Ezt a POTE kezdeményezte. Amennyiben az engedélyt a főhatóság megadja, a minisztérium anyagi támogatása lesz szükséges a képzés bevezetéséhez. Egyelőre az Egyetemi Tanács elvi hozzájárulását kérte az új szak indításának a kezdeményezéséhez.

Az egészségügyi főiskola a levelező általános szociális munkás szak indításához kéri az ET hozzájárulását. Módis rektorhelyettes harmadik előterjesztése az egészségügyi főiskola ügyvitelszervezői szakának angol nyelvi tantervi előírásainak módosítását javasolta. A negyedik az egészségügyi főiskolai szak egészség tudományi karrá nyilvánítására irányuló felterjesztés. Az Egyetemi Tanács valamennyi előterjesztést jóváhagyta.

Dr. Módis László a kollégiumi ügyeket, a DOTE-n orvosi, fogorvosi diplomát szerettek nappali tagozatos képzésben történő továbbtanulására vonatkozó előterjesztést, kurrikulum-módosítási javaslatokat, a nyári- és blokkgyakorlatok rendjének módosítására vonatkozó javaslatokat, a TVSZ nyelvvizsgával kapcsolatos záradékának módosítására irányuló javaslatokat terjesztett elő, amelyeket az ET beható vita után jóváhagyott.

Erkölcstelen elítélendő

Az oktatási bizottság az alábbi nyilatkozattal együtt javasolta a TVSZ nyelvvizsgával kapcsolatos záradékának megváltoztatását (10 igen, 3 nem, 1 tartózkodás szavazati aránnyal):

Az OB véleménye szerint az 1988. május 31.-i ET ülés határozatának jogszerűsége nem bizonyítható, ezért javasolja a nyelvvizsgára vonatkozó záradék megváltoztatását, hogy a diplomához szükséges nyelvvizsga kötelezettség csak az 1991/92-es tanévben egyetemi tanulmányaikat megkezdő hallgatókra vonatkozik.

Amellett, hogy az OB elismeri az érintett hallgatók érvelésének formai jog szerinti valószínűsíthető igazságát, a fenti tényt (mármint azt, hogy a követelményt nem teljesítő hallgatók utólag reklamálnak, jogi kifogásokra hivatkozva) erkölcsileg elítéli az alábbi indokok alapján:

1. 1988. június 7.-i dátummal az 1988/89-es tanévben orvosi egyetemi tanulmányokat kezdő hallgatók írásbeli értesítést kaptak a tanulmányi osztály vezetőjétől, dr. Karsai Tamástól ezen kötelezettségről.

2. Ezen kötelezettség az 1991. szeptemberétől megjelent és kézhez kapott tanrendekben olvasható TVSZ-ben szerepel.

3. Az elmúlt időszakban az érintett hallgatók több alkalommal írásbeli értesítést kaptak ezen kötelezettségükről.

Kitüntetések

Tájékoztatta az ET-ot, hogy dr. Surján László népjóléti miniszter kiemelkedő közösségi munkája, hallgatóink külföldi útjait elősegítő és a tanulóközpont fejlesztésére irányuló eredményes tevékenysége elismerésül, Szacsvey Imre-díjat adományozott Molnár Miklós hatodéves orvostanhallgatónak.

Az Oktatási Bizottság javaslatára Pro Universitate kitüntetésre terjesztette elő dr. Földes István egyetemi tanárt nyugállományba vonulása alkalmából, több évtizedes oktatói munkájáért, különösen az ösztöndíjas külföldi hallgatók érdekében 1964 óta végzett patrónusi tevékenysége elismerésül.

Az Oktatási Bizottság ad hoc bizottságának véleménye alapján a DOTE Kiváló Oktatója kitüntetésre javasolta az elméleti intézeti oktatók közül dr. Molnár Péter egyetemi docenst, a klinikákon oktató kollégák közül dr. Udvardy Miklós egyetemi docenst. Az Egészségügyi Főiskola előterjesztése alapján dr. Fábíán Gergely főiskolai tanársegédet, a szociális munkás szak oktatóját; dr. Kósa Csaba címzetes egyetemi docenst, osztályvezető főorvost, a Kenézy Kórház tanulmányi felelősét; a Tudományos Diákköri Tanács javaslatára Weszprémi díjra Jakab Zsuzsa és Török Zsolt szigorló orvostanhallgatókat. Az Egyetemi Tanács valamennyi kitüntetésre irányuló előterjesztést jóváhagyta.

Dr. Gergely Lajos az egyetem hagyományainak megfelelően Pro Universitate kitüntetés adományozását javasolta több évtizeden át végzett eredményes tevékenységük elismerésül azoknak a tanszékvezető egyetemi tanároknak, akiknek megbízatása 1994. július 1-én lejárt, így Prof. Alberth Bélának, Prof. Hernádi Ferencnek, Prof. Leövey Andrásnak, Prof. Mihóczy Lászlónak, Prof. Rák Kálmánnak, Prof. Székely Györgynek. Javaslatát az ET jóváhagyta.

Új tanszékvezetők

A tanszékvezetői állásokra benyújtott pályázatok közül a I. és II. Sz. Belgyógyászati Klinikákra, valamint a Szív- és Tüdőgyógyászati Klinikára, továbbá az egyetemi docensi és a gazdasági főigazgatói állásra érkezett pályázatokat a rektor terjesztette elő.

Az I. Sz. Belklinikára hatan pályáztak: dr. Bakó Gyula docens (I. Sz. Belklinikára); dr. Balázs Csaba osztályvezető főorvos, c. egyetemi docens (Kenézy Kórház); dr. Fülöp Tamás adjunktus (I. Sz. Belklinikára); dr. Kakuk György egyetemi tanár (I. Sz. Belklinikára); dr. Pap Ákos osztályvezető főorvos (Szent Imre Kórház, Budapest); dr. Wórum Ferenc egyetemi tanár (DOTE I. Sz. Belklinikára).

Részletesen ismertette a pályázók főbb életrajzi adatait, az ET-bizottságok, valamint a rektor által felkért

ad hoc bíráló bizottság véleményét, a titkos szavazások eredményét, majd alternatív javaslatot terjesztett elő, miszerint dr. Balázs Csabát javasolja a bizottság a tanszék vezetésével megbízni.

Amennyiben dr. Balázs Csaba nem nyeri el a megbízáshoz szükséges szavazatokat, az egyetem rektora ideiglenesen - két évre - bízson meg a tanszék vezetésével olyan személyt, aki az I. Sz. Belklinika tevékenységét maradéktalanul biztosítani tudja, majd két év után, új pályázat kiírásával döntsenek a tanszékvezető személyéről.

Részben elvi, részben gyakorlati kérdéseket illetően elhangzott felvetések, észrevételek után az elnök titkos szavazásra kérte az ET tagjait a tanszékvezetői alkalmasság megítélésére vonatkozóan.

A titkos szavazás eredményeként: dr. Balázs Csaba, dr. Kakuk György és dr. Pap Ákos kapott 50 százaléknál több "igen" szavazatot.

A második fordulóban az elnök arra vonatkozóan kért titkos szavazással véleményt, hogy a három pályázó közül kit javasolnak az ET tagjai első helyre. Miután mind a három pályázó több "nem" szavazatot kapott, mint "igen"-t, az alternatív döntési lehetőség értelmében a tanszékvezetői megbízás a rektor szuverén joga.

A rektor ezen jogkörével élve 1994. július 1-től két évre - dr. Kakuk György egyetemi tanárt bízta meg az I. Sz. Belgyógyászati Klinika tanszékvezetői tisztének az ellátásával. Két év elteltével új pályázatot kell kiírni az I. Sz. Belklinika tanszékvezetői állásának betöltésére.

A II. Sz. Belklinika tanszékvezetői állására dr. Udvardy Miklós egyetemi docens (II. Sz. Belklinika) nyújtott be pályázatot. Miután minden bizottság és minden fórum támogatja a pályázó megbízását, s hozzászólásra nem jelentkezett senki, az elnök titkos szavazást kért, amelynek eredménye: 70 igen, 2 tartózkodás, 6 nem szavazat volt.

Az ET tehát dr. Udvardy Miklóst javasolta megbízni a II. Sz. Belgyógyászati Klinika tanszékvezetői tisztének az ellátásával, öt év időtartamra.

A Szív- és Tüdőgyógyászati Klinikán meghirdetett tanszékvezető állásra öt pályázat érkezett, nevezetesen dr. Édes István egyetemi adjunktustól (SZAOTE II. Sz. Belklinika), dr. Polgár Péter egyetemi adjunktustól (DOTE I. Sz. Belklinika), dr. Rudas László egyetemi adjunktustól (SZAOTE Belgyógyászati Intenzív Osztály), dr. Voith László egyetemi docenstől (DOTE Szív- és Tüdőgyógyászati Klinika), és dr. Wórum Ferenc egyetemi tanártól (DOTE I. Sz. Belklinika).

Dr. Gergely Lajos ismertette a pályázók életrajzi adatait, az Egyetemi Tanács bizottságainak, valamint a klinika oktató karának szavazatait, majd a felkért ad hoc bíráló bizottság véleményét, illetve javaslatát. Eszerint a bizottság dr. Édes István tanszékvezetői megbízását javasolja.

Rövid vita után - amely főleg a pályázók státusának tekintetében merült fel - az ET két lépcsőben szavazott. Először a tanszékvezetői funkcióra való alkalmasság megítéléséről, amelyben dr. Édes István és dr. Polgár Péter kapta meg a szükséges szavazatokat, majd a sorrendiség kérdésében, amikor dr. Édes István nyerte el a kellő számú szavazatot, így egyetemi docensi rangban öt év időtartamra megbízták a tanszékvezetői feladatok ellátásával.

A Szemklinika tanszékvezető állására ketten pályáztak, dr. Berta András egyetemi docens (DOTE Szemklinika), és dr. Nagy Zoltán kórházi osztályvezető főorvos (Szolnok, Jász-Nagykun-Szolnok megyei Önkormányzat Dr. Hetényi Géza Kórháza).

A pályázók életrajzát, az ET bizottságainak, valamint a klinika oktatói karának a szavazatait és a felkért ad hoc bíráló bizottság véleményét és javaslatát dr. Péter Mózés egyetemi tanár, klinikai rektorhelyettes, a bíráló bizottság elnöke terjesztette elő, majd felkérte az Egyetemi Tanácsot a két lépcsőben történő szavazásra. Az ET dr. Berta András javasolta a tanszékvezetői megbízásra, öt év időtartamra.

Az Anatómiai-, Szövet- és Fejlődéstani Intézet tanszékvezetői állására kiírt pályázatokat dr. Kovács László egyetemi tanár, tudományos rektorhelyettes terjesztette elő. Ismertette a három pályázó, dr. Antal Miklós egyetemi docens (DOTE Anatómiai Intézet), dr. Mihály András egyetemi docens (SZAOTE Anatómiai Intézet) és dr. Urbán László egyetemi adjunktus (DOTE Anatómiai Intézet) életrajzát, az ET bizottságainak és az intézet oktatói karának, valamint az ad hoc bíráló bizottságnak a véleményét. A kétlépcsős szavazás eredményeként az ET öt évre dr. Antal Miklós egyetemi docent javasolja a tanszékvezetői feladatok ellátásával megbízni.

A Gyógyszertani Intézetben meghirdetett tanszékvezetői állásra benyújtott pályázatokat dr. Módis László oktatási rektorhelyettes, a bíráló bizottság elnöke terjesztette elő. Az állásra dr. Kovács Péter egyetemi docens (DOTE Gyógyszertani Intézet) és dr. Szentmiklósi József egyetemi docens (DOTE Gyógyszertani Intézet) pályázott. Ismertette főbb életrajzi adataikat, az ET bizottságainak, az intézet oktató karának szavazatait, valamint a bíráló bizottság véleményét és javaslatát, majd kérte az Egyetemi Tanácsot két lépcsőben történő szavazásra. Néhány hozzászólás után megejtett szavazás eredményeként az ET öt évre dr. Kovács Péter egyetemi docent javasolta a Gyógyszertani Intézet tanszékvezetői funkciójával megbízni.

Új docensek

Az egyetemi docensi állásokra benyújtott pályázatokat dr. Gergely Lajos rektor terjesztette elő. Kérte, hogy miután valamennyi pályázó esetében az egyetemen évek óta dolgozó oktatókról van szó, tekintsenek el a bemutatásuktól, csupán a bizottság és az intézet, a klinika oktatói véleményének ismertetésére szorítkozzon.

A meghirdetett docensi állásokra a következő adjunktusok nyújtottak be pályázatot:

Dr. Kovács Péter (I. Sz. Belgyógyászati Klinika)
Dr. Telek Béla (II. Sz. Belgyógyászati Klinika)
Dr. Fekete István (Ideg- és Elmeagyógyászati Klinika)
Dr. Gáspár Levente (Ortopédiai Klinika)
Dr. Márton Ildikó (Stomatológiai Klinika)
Dr. Hernádi Zoltán (Szülészeti- és Nőgyógyászati Klinika)
Dr. Mátyus László (Biofizikai Intézet)
Dr. Nánási Péter (Élettani Intézet)
Dr. Jóna István (Központi Kutató Laboratórium)
Dr. Mikó Irén (Kísérletes Sebészeti Intézet)

Dr. Sánta Sándor (Traumatológiai Tanszék)

Dr. Tóth Béla (Orvosi Vegytani Intézet)

A felsorolt pályázók - dr. Sánta Sándor kivételével - a titkos voksolás során elérték a szükséges szavazatszámot, az ET javasolta docensi kinevezésüket 1994. július 1-től.

Kinevezett főigazgató

Az egyetem gazdasági főigazgatói állására egy pályázat érkezett, Kecskés Gábortól, a DOTE megbízott főigazgatójától, amelyet dr. Péter Mózes, klinikai rektorhelyettes, az ad hoc bíráló bizottság elnöke terjesztett elő. Mielőtt a bizottság véleményét ismertette volna, Kecskés Gábor kért szót, és öt pontba foglalva elmondta gazdasági főigazgatói célkitűzéseit. Ezt követően dr. Péter Mózes ismertette az ad hoc bizottság véleményét, miszerint a bizottság Kecskés Gábor gazdasági főigazgatói kinevezését javasolja. Több hozzászóló méltatta Kecskés Gábor eddigi tevékenységét, majd az ET titkos szavazással 58 igen, 5 tartózkodás és 9 nem szavazattal támogatta a kinevezésre irányuló javaslatot.

Az "egyebek" napirend keretében dr. Mándi Barnabás egyetemi docens, a Diákjóléti Bizottság elnöke felhívta a figyelmet a DJB írásban kiosztott javaslatára, miszerint módosítani kívánják a hallgatóknak nyújtható pénzügyi támogatás felosztásának szabályát, másrészt egységesen 13 hónapra tervezik kiterjeszteni a VI. éves hallgatók támogatását. Az ET a Diákjóléti Szabályzat módosítását célzó javaslatot jóváhagyta.

Kecskés Gábor gazdasági főigazgató felhívta a

figyelmet a Javaslat a mosodai rekonstrukció és az egyéni tálcás tálalási rendszer külső tőkebevonással történő finanszírozására és A konyhai, mosodai vállalkozások alakításával kapcsolatos néhány kérdés című, az ET tagjainak írásban rendelkezésre bocsátott előterjesztésre, amelyhez néhány kiegészítést fűzött. A szóbeli kiegészítés nyomán élénk és sokoldalú vita alakult ki a privatizáció elvi és gyakorlati kérdéseiről, főként arról, hogy a privatizáció milyen gazdasági társulási formában jöjjön létre, s abban a DOTE dolgozói részt vehetnek-e. Dr. Gergely Lajos álláspontja: a DOTE részesedésének 51 százalékosnak kell lennie, s a dolgozók nem vehetnek részt a gazdasági társulásban. Az Egyetemi Tanács a két előterjesztést a módosításokkal 50 igen, 10 tartózkodás és 6 nem szavazattal jóváhagyta.

Dr. Lukácskó Zsolt, a DOTE Egészségügyi Főiskolájának főigazgatója tájékoztatta az Egyetemi Tanácsot arról, hogy a Határon Túli Magyarok Hivatalának, valamint a minisztérium illetékes főosztályának vezetői azzal a kérelemmel keresték meg, hogy tegyék lehetővé a határon túli magyarok számára a levelező diplomás ápolóképzésben való részvételt. A minisztérium képviselői kilátásba helyezték, hogy a diplomás ápolóképzés határon túli magyarokra történő kiterjesztése esetén, annak megoldásához gyors anyagi támogatást tudnak biztosítani. Az ET 56 igen, 5 tartózkodás, 4 nem szavazattal hozzájárult ahhoz, hogy dr. Lukácskó Zsolt főigazgató az ügyben - az illetékes szervek bevonásával - további tárgyalásokat folytathasson.

Fogorvosok, védőnők, szociális munkások lettek

A Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarában rendezett ünnepi nyilvános egyetemi tanácsülésen - hagyományos ünnepi külsőségek között - avatták doktorné június 25-én a Debreceni Orvostudományi Egyetem fogorvosi szakán végzett hallgatókat, valamint átadták a diplomát a DOTE Egészségügyi Főiskoláján végzett védőnő, illetve általános szociális munkás szakos hallgatóknak.

Fűvösök bevonulási indulójának hangjára, Debrecen város zászlaja alatt vonultak a díszudvarba az avatandó fogorvos doktorok, professzoraik kíséretében, nemzeti színű zászló alatt pedig a DOTE Egészségügyi Főiskolájának védőnő illetve általános szociális munkás szakos hallgatói, tanáraik és a díszvendégek kíséretében.

A Himnusz elhangzása után dr. Gergely Lajos rektor üdvözölte a diplomát illetve oklevelet kiérdemelt volt hallgatókat, szüleiket, hozzátartozóikat, oktatóikat, a vendégeket. Hangsúlyozta, hogy az avatás, a diploma átvétele nem csupán a friss diplomások számára ünnepi, hanem az egyetemi-, főiskolai tanárok, oktatók számára is, hiszen nemcsak a hallgatók, hanem a szakemberképzésben, nevelésben résztvevő oktatók is vizsgáznak szakmai felkészültségükből, a szakemberre nevelés elhivatottságot igénylő felelősségteljes munkájából. Az új diplomásoknak sikeres életpályát, sok örömet és boldogságot kívánt.

A rektor dr. Surján László népjóléti miniszter

megbízásából magas miniszteri kitüntetést nyújtott át az egyetem egészségügyi főiskolája vendégprofesszorának, az amerikai Richard Steinmannnak, az University of Southern Maine szociális munkás tanszéke tanárának, aki nélkülözhetetlen segítséget nyújtott a magyarországi szociális munkás képzés alapításához, szervezéséhez, programjának és tantervének kidolgozásához. Különösen elismerésre méltónak tekintjük azt a tevékenységét, amelyet a Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskoláján a szociális munkás képzés megindítása, napi problémáinak a megoldása terén nagy segítőkészséggel kifejtett. Steinman professzor meleg szavakkal köszönte meg a Pro Caritate kitüntetést.

Az avatandó fogorvos doktorokat ünnepi beszédében dr. Keszthelyi Gusztáv professzor, a Stomatológiai Klinika igazgatója, a védőnőket és általános szociális munkásokat pedig dr. Lukácskó Zsolt, a DOTE Egészségügyi Főiskolájának főigazgatója köszöntötte. Az egészségügyi főiskola legjobb tanulmányi eredményt elért két volt hallgatójának, a védőnői szakos Kurucz Mónikának és az általános szociális munkás szakos Tóth Anitának dr. Zilahi József, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzatának elnökhelyettese és dr. Kovács Árpád, a megyei önkormányzat főorvosa egy-egy arany gyűrűt nyújtott át.

Az esküt tett orvosi, védőnői illetve szociális munkás szakos hallgatóknak kézfogás után az egyetem rektora, oktatói, tudományos és klinikai rektorhelyettese adta át a diplomát, illetve oklevelet.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem új fogorvos diplomásai:

Barabás András
Bera-Antal Károly
Bíró Klára
Csémi Erika
Csizmadia Tamás
Csongrády Rita
Esmehan Shaif Mohamad Thabit
Frank Andrea
Gyenes Szilárd
Hámori Richárd
Harajda Miklós

Harman Róbert
Hauser Hajnalka
Hussein Shami
Kállay Mónika
Kapitány Miklós
Kelecsényi Aida
Kiss Éva
Kovács Imre
Lenár György
Major Péter
Nagy Levente

Nyíri Marianna
Orémusz György
Pásztor Pál
Saáry Árpád
Sógor Anikó
Szalmás Gábor
Tajti Judit
Váradí Péter
Vitályos Géza

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolájának védőnői szakán végzett új diplomások:

Farkas Erzsébet
Gyulai Anikó
Karászi Erika
Kertész Ágnes
Kurucz Mónika
Pintér Éva
Posta Beatrix
Ráti Andrea
Andalíkné Mike Szilvia
Czibere Erika

Erdősiné Kacsó Katalin Melinda
Eszesné Menyhárt Mónika
Fodor Mónika
Gyene Ágnes
Kasu Judit
Kiss Gizella
Koczka Erika
Kovács Edit
Lukács Erzsébet
Márton Eszter

Nyalka Erika
Plásztán Marianna
Rajtmár Marianna
Szabó Éva
Szentannai Mónika
Tóth Judit Gyöngyi
Üveges Andrea
Varga Pálma Barbara
Pályi Éva

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolájának általános szociális munkás szakán végzett új diplomások:

Szabóné Kovács Andrea
Szoboszlai Katalin
Aranyné Bíró Erika
Bohácsné Vágó Beáta
Cserbán Józsefné
Hutai Szilvia
Lizenbold Ildikó
Muszka Erika
Patyán László

Ráczné Péntes Mónika
Somogyiné Katona Anikó
Katalin
Szolnoki Beáta
Tatár Katalin Szilvia
Tóth Anita
Antal Edit
Bagdi Katalin
Barkaszi Éva

Belicza Rózsa
Bodnár Mónika
Borbély Edit
Feffer Zsuzsanna
Ferenczi Gábor
Juhász Ildikó
Siska Éva Krisztina
Szabóné Kovács Zsuzsanna

A világjáró klub előadásai

Október 11.: dr. Vámosi Péter: Törökország

Október 25.: Molnár Attila: Természetvédelmi területek Floridában

November 8.: Szilágyi Gábor: Természetvédelem és nemzetiparkok Nagy-britanniában

November 22.: dr. Batár István: Írország (Kalandozások a Smaragd-szigeten)

December 6.: dr. Vámosi Péter: Kréta

Az előadások 19 órakor kezdődnek a gyermekklinika tantermében. A belépés díjtalan.

Új egyetemi tanárok: dr. Fésüs László

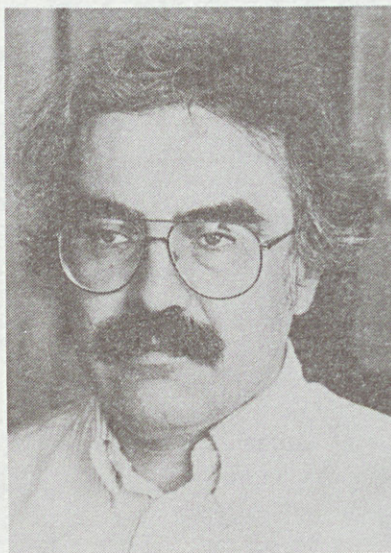
A molekulák hadszínterén

Az új tanszékvezetőket bemutató sorozatunkban ezúttal Fésüs László professzorral, a Biokémiai Intrézet vezetőjével beszélgettünk. Fésüs László a DOTE-n szerezte meg diplomáját 1972-ben, és a Kórélettanon, a Központi Klinkai Kémiai Laboratóriumon, a Biofizikai Intézetben átvezetett az útja a Biokémiai Intézetbe. Professzorrá 1991-ben, tanszékvezetővé egy esztendeje nevezték ki.

Fiatalként az Amerikai Egyesült Államokban tanulmányozta a fehérjéket kovalensen keresztköti transzglutaminázokat, később itthon folytatta hazai és nemzetközi kollaborációs partnerekkel a témakör vizsgálatát. Fésüs László 80 nemzetközi folyóiratban megjelent közleményeinek kumulatív impaktfaktora 195, citációs indexe 860. A professzort tanszékfoglaló előadásán márciusban ezekkel a szavakkal ajánlotta a hallgatóság figyelmébe Gergely Lajos rektor. "Fésüs László önzetlenül nyújtott lehetőséget számos kutatónak és klinikusnak a korszerű módszerek alkalmazására, a biokémia új eredményeinek hasznosítására, és hangsúlyt helyez az utánpótlás nevelésére is".

- Miért ezt a tudományterületet választotta?

- Az élet működését csak a molekuláris folyamatok ismeretében érthetjük meg, az orvos is ezekbe avatkozik be a gyógyítás során. Rengeteg betegség molekuláris alapjával tisztában vagyunk már, a klinikai biokémiai diagnosztika óriási ütemben fejlődik, a terápiában is megjelentek a biotechnológiai úton előállított fehérjék. A modern gyógyszertervezés ma elképzelhetetlen a makromolekuláris szerkezetanalízis és kölcsönhatások ismerete nélkül. Jelenleg csupán négyezer humán gén, termékének biokémiai funkcióját tárták fel, lesz hát mivel foglalkozniuk a biokémikusoknak a következő években, a humán genom-projekt befejezése után is, amikor talán kiderül: tényleg százezer körüli-e génjeink száma.

Segít a sillabusz

- Úgy hallottam: korunk népbetegségeinek, például a rosszindulatú tumoroknak és az AIDS-nek a gyógyítása válhat lehetségessé a biokémikusok alapkutatásai eredményeinek felhasználásával.

- A baj felismerésében és a biokémiai funkció visszaállításában hatékonyan használhatók a molekuláris kísérletek megállapításai. Ezért tartom fontosnak, hogy meghonosodjon idősebb kollegáim és az új generációk képviselői körében az a szemléletmód, hogy nem csupán a szemmel látható szükséges felismerni, hanem a morfológia mögött a molekulák működését is. Orvosképzésünk tanrendjében egyelőre a germán típusú morfológiai, mennyiségi szemlélet uralkodik, ennek hatásai alól kellene felszabadítani a másodéveseket a világon már elterjedt molekuláris biológia, sejt és szöveti biokémia átfogóbb oktatásával. Ezirányú törekvésünkben több más intézet munkatársai is támogatnak bennünket.

- Milyen módszerekkel oktatják a másodéveseket, illetve az alternációs kurzusok harmad- és negyedéves medikusait?

- Kollegáimmal kidolgoztunk egy úgynevezett "sillabusz-rendszert": a hallgatók az előadások előtt egy vázlatot kapnak kézhez,

amely segítségével pontosan és gyorsan tudunk együtt haladni. Tanítványainkat megismertethetjük így a néhány hetes tudományos eredményekkel is, aktívan vehetnek részt az előadásokon, együtt gondolkodva tekintjük át a tudományág állandóan bővülő, változó ismeretanyagát.

Csapatmunkák

- Önt tavaly az Országos Tudományos Diákköri Tanács a diákkörös iskolákat kialakító mesterek sorába választotta. Meghatározó szerepet vállalt továbbá az Universitas többfokozatú molekuláris biológiai oktatási programjának kimunkálásában. A tények azt mutatják: különösen fontosnak tartja a magas színvonalú szakképzést.

- Medikus koromban magam is részt vettem a TDK munkájában. Tudom, milyen fontos lehet az életpálya tekintetében a szilárd alapokon álló tudás megszerzése. A kutatásainkat nagy mértékben segítik a diákkörösök - és tavaly óta a Ph.D.-hallgatók, akik az oktatómunkából is kivesszük részüket. Az Universitas újonnan indított interdiszciplináris programjában azok a harmadéves medikusok, agrárosok, illetve a KLTE biológus és vegyész-hallgatói vehetnek részt, akik biokémikusok, genetikusok, mikrobiológusok vagy orvosi biológusok szeretnének lenni. Ebben - az Európa-szerte már elterjedt - képzésben a három egyetem 17 tanszéke működik igen eredményesen és harmónikusan együtt. Együttműködésünket tovább erősítette a közös oktatás infrastrukturális hátterének megteremtésére kapott 1,2 millió dolláros FEFA-támogatás.

- Milyen csapatra alapozza tanszéke munkáját?

- Két professzor, egy docens, négy adjunktus, két tanársegéd és szeptembertől már két Ph.D.-hallgató kutat és oktat intézetünkben a jól felkészült asszisztens-gárda segítségével. Szerencsésen ötvöződik tehát az idősebbek

tapasztalata és a fiatalok lendülete. Eredményeinket nagyban köszönhetjük azoknak a kapcsolatainknak, amelyeket Houstontól Rómán, Párizson, Prágán keresztül Szegedig tucatnyi intézettel építettünk ki - nem hagyva ki a felsorolásból a debreceni, a DOTE-s kollegákat sem!

Az exodus ellen

- A magyar egyetemi oktatók jórészen megalázóan alacsony a fizetése, és szakmai előmenetelük gátjaként is a pénztelenséget említik első helyen. Hogyan lehetséges, hogy a Biokémiai Intézet mégis olajozottan működik?

- Szinte havonta írjuk az új s

újabb pályázatokat a különféle hazai és külföldi alapokhoz, és az elbírálás során gyakran döntenek számunkra kedvezően. Ezen kívül: az orvosbiológia az egész világon prosperál, például a különféle gyógyszergyárak sokat költenek kutatásokra. Intézetünk kihasználja ezt a konjunktúrát. Továbbá: kollegáim általában résztvesznek az angol nyelvű térítéses orvosképzésben. Ha ezeket a kiegészítő jövedelemforrásokat nem aknáznánk ki, lehetetlen helyzetbe kerülnénk. A hazai egyetemeken valóban neveltségesek a fizetések. Ha egy tehetséges ifjú kollegám egy-két évre külföldre szerződik - ösztöndíjat bármikor tudunk részükre szerezni -, összpórolhatja

az értelmiségi létezés szükséges minimumot. Ezt az egyáltalán nem magas életnívót azonban fenn is kell tartania, ami az alapfizetéséből szinte képtelenség. Nem hibáztatható igazán, ha esetleg csatlakozni kíván a magyar tudósgenerációk XX. századi exodusához. Komoly kihívásnak érzem, hogy minden nehézség ellenére olyan körülményeket teremtsünk Magyarországon, hogy ne néptelenedjenek el elméleti intézeteink, ne szálljon el a felzárkózásra jelenleg kínáló esélyünk.

Nagy Tünde

Fotó: Horváth Katalin

Dermatológus csúcstalálkozó volt az Eponában

Az első Crossroads in Medicine, Debrecen (CMeD '94) elnevezésű kongresszust június 2. és 5. között tartották a hortobágyi Epona szállodában, azzal a céllal, hogy a későbbiekben évente más-más témában megrendezésre kerülő tanácskozásokon világszerte elismert szakteknitelyek és hazai kutatók találkozzanak. A szervezést a DOTE Bőrgyógyászati Klinikája vállalta magára. A meghívás azoknak szólt, akik a dermatológia, az immunológia, illetve a fénybiológia területén dolgoznak és kutató munkájuk a szervezet fontos kommunikációs molekuláira, a citokinekre irányul. A kongresszus negyvenkét résztvevője a fenti szakmák legjobbjait hallhatta. A külföldről - az Amerikai Egyesült Államokból, Angliából, Hollandiából, Németországból és Ausztriából - érkezett vendégek között találtuk több európai tudományos szervezet, így az European Society of Dermatological Research és az European Society of Immunodermatology főtíkárait, továbbá a Photobiology és az Experimental Dermatology folyóiratok főszerkesztőjét, a Melanoma Research, az Archives of Dermatology, a Journal of Investigative

Dermatology, a Journal of the American Academy of Dermatology, az Archiv of Dermatological Research, a Hautarzt, a Zeitschrift für Hautkrankheiten szerkesztőségi tagját.

A magyar előadások közel harmadát a DOTE kutatói tartották. A bőrgyógyászati klinika két éve létrejött munkacsoportja tíz, a fénybiológiai munkacsoport két, az élettani intézet munkatársai két, a III-as belgyógyászati klinikai kutatói három előadással álltak a hallgatóság elé. A biokémiai intézet kutatója egy előadás szerzője, illetve társszerzője volt. A Magyar Dermatológiai Társaság, a Magyar Immunológiai Társaság és a Magyar Onkológiai Társaság főtíkárai, titkárai és a vezetésük alatt működő munkacsoportok, a SZOTE Kísérleti Sebészeti Intézete, valamint a szegedi akadémiai kutató intézet munkatársai szintén előadással készültek. Konstruktív vita bontakozott ki, amelynek során számos új ötlet vetődött fel. A CMeD '94 kongresszuson olyan kapcsolatok szövődtek, amelyek számottevően megnövelhetik a DOTE és kutatói kooperációs lehetőségeit. -

Idült és degeneratív betegségekkel arat a halál

Az egészségügy gyakran nem áll helyzete magaslatán

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat nemrég fogadta el a népegészségügy prioritásait rögzítő programot, amely a közelmúltban megjelent a szaklapokban is. A DOTE Társadalomorvostani Intézetnek több kutatási eredménye belekerült a dr. Kertai Pál országos tisztifőorvos által kidolgozott programba, így dr. Boján Ferenc intézetvezető professzor a magyar lakosság egészségi állapotát és idő előtti halálzásának okait feltáró munkáiból is, amelyeket doktori disszertációja téziseiben összegezett. Kérdések sora fogalmazódott meg bennünk a hírhallatán, amelyeket a Kérdőjel újságírója fel is tett dr. Boján Ferencnek.

- Mikor tekinthetünk egy halálozást idő előttinek?

- Biológiai természetesen, hogy az ember élete véget ér. Persze nem mindegy, hogy hány éves korában éri a halál és milyen egészségi állapotban tölti el utolsó éveit, hónapjait. Az idő előtti halálozás kérdéseivel foglalkozó kutatók - megegyezés alapján - a 64. életévet tekintik az aktív kor határának, a fiatalabb korban bekövetkezett halált pedig idő előttinek. Ez persze nem jelenti azt, hogy van idejében bekövetkezett halál, hogy azt mondhatnánk: ideje volt már valakinek meghalnia. De az idő előtti halálozások azok, amelyeket elsősorban meg kellene előzni, ki kellene védeni.

- Miért hullik, fogyatkozik aggasztó mértékben a magyarság?

- A magyarság valóban fogy, ennek azonban - a közhiedelemmel ellentétben - nem a születések alacsony száma az oka, hanem az idő előtti halálozás. Ha hazánkban például az osztrák halandósági ráta érvényesülne, amely jócskán elmarad az európai élvonaltól, csak 1981 és 1989 között 152 ezer 572-en maradtak volna életben. Még elgondolkodtatóbb ez az adat, ha hozzátesszük: ebben az

időszakban a természetes fogyás 145 ezer 558 volt. De hogy a kérdésre válaszoljak, az idő előtti halálozások három csoportját különböztetjük meg: az elsőbe soroltuk az elkerülhető halálozásokat, a másodikba a külső okok, a harmadikba a többi, betegség okozta halált.

- A három ok közül melyik a leggyakoribb?

- Hazánkban az első csoport adatai a legkedvezőtlenebbek. Időben alkalmazott, megfelelő orvosi beavatkozás mellett ezek a halálozások többnyire elkerülhetők lettek volna. Az orvostudomány mai állása mellett nem indokolt, hogy a betegek egy vakbélgyulladásba, vagy védőoltással megelőzhető, szűrővel felismerhető és gyógykezelhető tbc-be belehaljanak. De indokolatlan a magasvérnyomás, az agyérbetegségek vagy a méhnyakrák miatt bekövetkező tömeges halálozás is. Az esetek döntő többségében az egészségügy nem állt a helyzete magaslatán. Az elkerülhető halálozások gyakorisága minősíti egy ország egészségügyi ellátását, és hazánk ebben a csoportban rendkívül kedvezőtlenül áll a nemzetközi összehasonlításban. Az összes halálozások 25 százalékát adja az első, újabb 25 százalékát a második csoport. A külső okok miatti halálozásokat, baleseteket, mérgezéseket, öngyilkosságokat társadalmi összefogással lehet legyűrni, ezek visszaszorításában az egészségügy önmagában tehetetlen.

- A többi, betegség okozta halállal szemben nem?

- Vannak olyan betegségek, amelyekkel szemben valóban nem tud mit kezdeni az orvostudomány. Drámaian növekszik például a tüdőrákban elhaltak száma. Amikor a kór kimutatható a röntgenfelvételen, már gyakorlatilag nincs esélye a betegnek az életben maradásra. A tüdőrák esetében tehát a szűrés nem hatékony módszer. Megelőzéssel viszont visszaszorítható volna a kór, hiszen a

tüdőrákok kilencven százalékát a dohányzás váltja ki. A legjobb, ha rá sem szokik valaki, mert a tüdőrák gyakoriságának mérséklődése csak a dohányzás abbahagyása utáni évtized végén tapasztalható. Aki azt gondolná ez alapján, hogy értelmetlen a leszokással gyötörnie magát, téved. A magasvérnyomás rizikófaktoraként is számon tartott dohányzás elhagyása után egy-két évvel az infarktusnak ez a veszélyforrása gyakorlatilag megszűnik. Külföldi kollégák számára érthetetlen, hogy Magyarországon miért nincs erőteljesebb társadalmi összefogás a dohányzás ellen, amely annyi baj forrása.

- A helytelen életmódot és a növekvő környezetszennyezést szintén gyakran halljuk emlegetni a betegségek kiváltó okai között, mégis, úgy tűnik, mintha szélmalomharcot vívnának a „reform-életmód” hívei, vagy a zöldek.

- Az egészségügy, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat nem tudja megoldani ezt a problémát a társadalom aktív közreműködése nélkül. Az utóbbi néhány évtizedben átrendeződött a betegségek szerkezete. Korábban a fertőzőbetegségek és az elégtelen táplálkozás miatt kialakult hiánybetegségek voltak a vezető népegészségügyi problémák. Ezekkel szemben eredményesen fel lehetett venni a harcot hatósági módszerekkel. Ma az idült és a degeneratív betegségek okozta halálok a leggyakoribbak, amelyek mögött a dohányzás, az egészségtelen életmód, a túlzott gyógyszerfogyasztás, a kábítószerélvezet, a rendszeres mozgás hiánya, a felelőtlen közlekedés, a fogamzásgátlás elhanyagolása áll. Ezeket az okokat már nem lehet hatósági eszközökkel célba venni. Az emberek felvilágosítása, bevonása, az egészséges élet lehetőségének a felkínálása és leginkább az egészséget értéknek tekintő, ezért azt támogató társadalompolitika kialakítása vezethet eredményhez.

- Az egészségügyben tapasztal

talható elmozdulások, módosulások közepette az orvoképzés sem maradt változatlan. Hogyan alakult át az oktatás a DOTE Társadalom- orvostani Intézetében?

- Az intézet a hazai orvostudományi egyetemekkel, az orvos-továbbképző egyetemen és tíz külföldi orvostudományi egyetemen közösen, eredményesen pályázott a kelet-európai országok felsőoktatásának támogatására létrehozott Tempus alap segítségével. A közösen kidolgozott hároméves program (koordinátora dr. Boján Ferenc) lényege a népegészségügy oktatási módszereinek, tárgyi feltételeinek fejlesztése, új oktatási programok kidolgozása, különös tekintettel az orvosok szakirányú és tudományos továbbképzésére, hiszen a hazai egyetemek nem voltak felkészülve a továbbképzés mindkét útjára.

- Most már felkészültek erre az intézmények?

- A DOTE Társadalom- orvostani Intézetében jelentősen javultak az oktatás feltételei és új módszerek honosodtak meg. A hallgatót passzivitásra kárhóztató porosz oktatási rendszer helyett bevezettük a nyugati országokban tradíciókkal rendelkező projekt munkarendszert. A hallgatóknak segítségnyújtás mellett, de önállóan kell feldolgozniuk egy-egy népegészségügyi szempontból fontos témát, például adatokat gyűjteniük a csecsemőhalandóság alakulásáról Magyarországon, nemzetközi összehasonlítást készí-

teniük, feltárniuk az okokat, és javaslatot tenni a kedvezőtlen tendenciák megváltoztatására. Ezeket a tanulmányokat értékeljük, az eredményt beszámítjuk a félév végi osztályzatba. A folyamatos önképzést szolgálja a szakirodalom kritikus tanulmányozása. Szakítottunk a német-porosz iskola szerinti rituális szóbeli szigorlattal, a hallgatóknak évközi munkájuk alapján ajánlunk meg jegyet. Aki elégedetlen ezzel, csak annak kell szóbeli vizsgát tennie.

- Az intézet számítógépes oktatási laboratóriuma hogyan illeszkedik be a népegészségügy oktatásába?

- Húsz számítógépünk van, ezekkel a technika mindennapos használatát igyekszünk természetessé tenni a hallgatók számára, akik, mintha csak munkahelyen dolgoznának, igénybe vehetik a számítógépes adatbázisokat a feladatok megoldásához, epidermiológiai vizsgálatokat támogató adatfeldolgozó és szövegszerkesztő program, grafikus és térinformatikai szoftverek állnak a rendelkezésükre. Lépéseket tettünk az objektív vizsgáztatás irányába, hiszen a számítógép tesztkérdéseket is tesz fel, és értékeli a válaszokat. Részbe a változásoknak, hogy a hallgatók a tanév első hetében tantárgyi összefoglalót kapnak, benne a képzési célok, a törzsanyag, az előadások témája, az oktatók neve és a felkészülés forrásai megjelölésével. Változott

az oktatók összetétele, egy részük az elméleti intézet munkatársa, mások óraadók, akik az egészségügy különböző pontjain dolgoznak, ezért szorosabb a kapcsolatuk a gyakorlattal.

- A Népjóléti Minisztérium nemrég Egészségügyi Minőségfejlesztő Konzultációs Központtá nyilvánította az intézetet. Mit jelent ez?

- Azt, hogy továbbképzésekkel, oktató, kutató és koordinációs tevékenységgel segítjük a hazai egészségügyet. Bekapcsolódott az intézet több nemzetközi kutatási programba is, így például dolgozunk hét európai ország, Anglia, Cseh-, Lengyel-, Magyar- és Németország, Románia, valamint Spanyolország népegészségügyi szolgálatának összehasonlító elemzésén, feltárjuk az okokat, javaslatokat teszünk, hogy milyen irányban haladjon tovább a fejlődés. EK-program alapján folyik Anglia, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Spanyolország és Szlovákia kórházi ellátásának összehasonlító elemzése. Intézetünk rendezi meg Budapesten az Európai Népegészségügyi Társaság 1995 évi kongresszusát. A következő esztendőre elnökévé választott a társaság, s az Európai Népegészségügyi Továbbképző Intézetek Szövetsége is vezetőségi tagjává választott.

Balázs Melinda

Tizenkét beteg fekszik egy kórteremben *Mostoha körülmények között ünnepelte huszadik születésnapját* *az urológiai klinika*

Kelenhegyi Márton doktor 1974-ben kapott megbízást urológiai klinika alapítására a DOTE-n. Tragikus halála után Pintér József professzor vette át az irányítást, aki 64 esztendősként jövő nyáron megvált a klinikavezetői feladatoktól. Addig azonban tevékenyen részt vesz a jubiláló intézmény irányításában, képviselőként.

- Professzor úr a napokban tért haza Párizsból. Mi volt utazása célja?

- A francia fővárosban negyedszer rendeztek szimpóziumot az urológiai rákok diagnosztikájáról és gyógykezeléséről. Kétévente találkoznak ott a szakterület orvosai, hogy tapasztalataikat kicseréeljék. Ezen a tanácskozáson vettem részt.

- A párizsi tapasztalatok tükrében milyennek látja a debreceni klinikát?

- Műszerezettség tekintetében óriási az elmaradásunk, ha a betegeknek olyan színvonalú kezelést szeretnénk nyújtani, mint az külföldön lehetséges, céltudatosan kellene törekednie az egyetemnek a megfelelő feltételek megteremtésére. A műszerezettség alacsony

foka miatt nem tudunk produkálni olyan adatokat, melyek mérhetővé tennék a gyógykezelési eredményeinket úgy, ahogyan az egy tudományos tanácskozássra szánt előadástól elvárható. A körülmények persze már 1974-ben nem tették lehetővé a zavartalan gyógyító munkát. Kelenhegyi professzor azért ment bele ebbe a sirmalmas helyzetbe, mert örült, hogy egyáltalán urológiai klinika létesül Debrecenben, s remélte, javulni fog hamarosan a betegellátás is. A DOTE azonban az urológiát az elmúlt húsz évben nem tartotta olyan szakterületnek, amelybe érdemes investálnia.

Konkréten milyen hiányosságait említené meg a klinikának?

- Az operációkat egy kórteremből átalakított műtőben végezzük, azt hiszem, ehhez nem kívánczik kommentár. Zsúfoltak a kórtermeink, nyolc-tizenkét beteg kénytelen közös térben pihenni, gyógyulni, ahogyan lehet. Amikor idekerültem, volt egy tizenhatágas szoba is, azt kettéosztattam. Sajnos, a tizenkétágas kórtermet nem tudtuk volna átalakítani úgy, hogy mindkét részébe be lehessen járni a folyosóról, így osztatlanul maradt. A zsúfoltság különösen a kiszolgáló teremben kritikus, mert magában rejti az izokomiális fertőzések reális veszélyét. Ha nem történik rövidesen változás, bezárhatjuk a klinikát.

- Az urológiai klinika épületének első emeletét, ahová terjeszkedni lehetne, az I.-Számú Sebészeti Klinika B részlege foglalja el. Mióta vannak "társbérletben"?

- Tizenöt évvel ezelőtt, amikor idejöttem, már kész tények elé állítottak. Korábban nem tudtam, hogy az épületet más is használja, s meg kell mondom, nem fordult

meg a fejemben: megengedheti magának az egyetem, hogy az egyik klinikája ilyen körülmények között működjön. Próbáltam változtatásokat elérni, s több beadványt írtam, mindezidáig hiába. Ezek után nem tudom, valójában mire számíthatunk. A munkámat el tudom végezni ilyen körülmények között is, de tartok tőle, rosszat teszünk, ha továbbra is ekkora intenzitással dolgozunk. Feladataink megnövekedtek az elmúlt években, teret pedig nem kaptunk hozzájuk.

- Melyek az újabb feladataik?

- Vannak műtétek, amelyeket Magyarországon csak ez a klinika végez, ezért sok beteg érkezik a DOTE vonzáskörzetén túlról is. Ezen a klinikán működik az Országos Urológiai Intézet, itt szerkesztjük a Magyar Urológia című, negyedévente megjelenő országos terjesztésű folyóiratot, amelynek a felelős szerkesztője vagyok, s - persze, ez a klinikát közvetlenül nem érinti - rám hárulnak a szakmai kollégium elnöki teendői is.

- Hány orvos dolgozik a klinikán?

- Tizenhárman vagyunk.

- Sok ez, kevés, vagy éppen elég?

- Elegendően vagyunk, de ha a rezidensképzés a szakterületeken is realizálódik, hat szakorvos és három rezidens el tudja látni a betegeket.

- A klinika fennállásának huszadik évfordulója alkalmából, május végén tudományos ülést rendeztek a DOTE-n. Milyen témákkal foglalkoztak a résztvevők?

- A veseköves betegek gyógykezelési lehetőségeiről rendeztünk négyórás kerekasztalkonferenciát, mintegy százötven szakember

részvételével. Egy évtizede a nagy műtétek mellett "szelídebb" módszerekkel is el tudjuk távolítani a veseköveket. Elegendő egy centiméteres nyíláson át behatolni a beteg veséjébe, a köveket így is el lehet távolítani, porlasztani és kiszívni. Ha ESWL-kezelést alkalmazunk, 2500-3000 kívülről gerjesztett lökéshullámmal porlasztjuk el a követ, amely négy-hat hét múlva kiürül. A beteg tehát néhány nap múlva visszatérhet a munkahelyére.

- Noha beszélgetésünknek a jubileum adott alkalmat, ejtsünk néhány szót önről is. Honnan került Debrecenbe?

- Tíz évig voltam tanársegéd a budapesti urológiai klinikán, öt évig igazgatóhelyettes a pécsi urológiai klinikán. Hét hónapot Izraelben töltöttem tanulmányúton, majd hazajövetelem után elmentem osztályvezető főorvosnak Miskolcra. Csodálatos tizenegy évet töltöttem ott, egy jól felszerelt intézményben, ahol korszerűbb betegellátást tudunk biztosítani.

- Miért hagyta ott a miskolci kórházat?

- Hívtak Debrecenbe, de először nemet mondtam. Későbbi hírváskor egy barátom tanácsára, ki úgy fogalmazott, hogy katedrával a hátam mögött többet érhetek el, vállaltam a felkérést. Különböző pontjain éltem az országnak, ez azért volt csodálatos, mert mindenhol be kellett bizonyítanom, hogy szívvel és hozzáértéssel végzem a munkámat, képes vagyok elismertté tenni a gondjaimra bízott osztályt, intézményt. Amit lehetett, azt megcsináltam itt is, nem vagyok elkeseredett ember.

Balázs Melinda

Számba vettük legújabb eredményeinket

Levelező és tiszteletbeli tagokat fogadott soraiba kongresszusán a Magyar Ortopéd Társaság

A DOTE elméleti tömbjében és az I. sz. Belgyógyászati Klinika tantermében rendezte meg idei nemzetközi kongresszusát június 9. -től 11 -ig a Magyar Ortopéd Társaság. A megnyitó ünnepségen Prof. dr. Szepesi Kálmán, a Magyar Ortopéd Társaság elnöke, a DOTE Ortopédiai Klinika igazgatója, a rendezvény elnöke a következőkben fogalmazta meg a kongresszus legfontosabb célját: "A szakma fejlődésének megfelelően számbavesszük a legújabb tudományos és gyógyeredményeket, tapasztalatokat, amelyeket a legutóbbi időkben szereztünk. Mivel a külföldi kollégák nagy számban tiszteltek meg bennünket részvételükkel, ily módon felmérhetjük helyzetünket a környező államokhoz, illetve a nemzetközi színvonalhoz viszonyítva is."

Prof. dr. Gergely Lajos, a DOTE rektora, majd a helyi önkormányzat nevében dr. Király Sándor, Debrecen Megyei Város Polgármesteri Hivatala egészségügyi irodájának vezetője szintén üdvözölte a résztvevőket.

A megnyitó ünnepségen vehették át diplomáikat a Magyar Ortopéd Társaság új levelező tagjai: Georg Neff (Németország), a Berlieni Frei Universitat professzora, a Német Ortopéd Társaság Technikai Ortopédiai Munkacsoportjának vezetője, aki a végtag rendellenességek, dysméliás gyermekek művégtaggal való ellátásának, rehabilitációjának módszerét dolgozta ki, és ezzel szerzett nemzetközi elismerést. Intézetében számos magyar ortopéd orvos sajátíthatta el ezeket az ismereteket.

Sportsebészet, protézisek

A magyar származású Gary Kish (USA), a New Hampshire-i Egyetem professzora, a Portsmouth International Orthopaedic Fellowship igazgatója, elsősorban a sportsebészetben és a térdízületi protetikában tevékenykedik. Kórházában több magyar ortopéd sebész járt tanulmányúton, emellett jelentős segítséget nyújtott a magyar ortopédia továbbfejlődéséhez.

Thomas David (Ausztria) Budapesten született és itt szerzett állatorvosi diplomát is. A kutyák csípődysplasia kezelésére kidolgozott polygonalis medenceosteotomiáját Kotz professzorral, a Bécsi Ortopédiai Klinika igazgatójával humán viszonyokra adaptálta. E műtét után érdeklődő magyar ortopédeket messzemenően támogatta a módszer elsajátításában. Az ünnepélyes megnyitót egyetemünk kórusának műsora zárta.

A három napon át tartó, két szekcióban folyó tudományos ülések során összesen 166 magyar - közte 31 külföldi - előadás hangzott el angol és magyar nyelven, a dysplaisás vápa műtéti korrekciója, a posttraumás kórképek ortopédiai kezelése és szabadon választott téma-

körökből. A szervezők az A szekcióban szimultán angol-magyar tolmácsolást biztosítottak.

A tudományos ülés során vehették át diplomájukat a Magyar Ortopéd Társaság új tiszteletbeli tagjai:

Werner Müller (Svájc) professzor, a Bruderholzi Kantonspital ortopédiai osztályának vezetője, aki a térdízület biomechanikájára vonatkozó kutatásai, és a térdízületi szalagsérülések korszerű műtéti kezelési módszerének kidolgozása révén vált nemzetközileg elismertté. Számos magyar ortopéd sajátíthatta el kórházában a térdsebészet elméleti és gyakorlati ismereteit.

Rainer Kotz (Ausztria) professzor, a Bécsi Ortopédiai Klinika igazgatója, az Osztrák Ortopédiai Társaság elnöke a csonttumorok kezelésének terén elért kiemelkedő tudományos eredményekért, és a magyar ortopédia fejlődését elősegítő munkásságáért kapta a kitüntetést.

Reinhard Graf (Ausztria) professzor, a Stolzalpei Gyógyintézet ortopédiai osztályának vezetője, aki világvizonylatban úttörő munkásságot végzett a csecsemőkori csípőficamszűrés szonográfias módszerének kidolgozásában, gyakorlati elterjesztésében. Módszerével számos magyar ortopéd ismerkedhetett meg intézetében.

Húsz cég kiállítása

Az új tiszteletbeli tagok diplomájuk átvétele után előadásban mutatták be tudományos munkásságukat. A kongresszus résztvevői a poszter szekcióban 37, a video szekcióban 7 további munkát ismertettek.

Több, mint húsz - ortopédiai készülékeket és gyógyszereket gyártó - cég kiállítása tette még színesebbé és értékeesebbé a rendezvényt.

A tudományos előadások után a 250 hazai és - Európa, Észak - és Dél-Amerika, Afrika valamint Ázsia tizenkét országából érkezett - külföldi vendég különböző társasági programokon üdülhetett fel. Az első napon a Nagytemplomban rendezett orgonahangversenyen és az Arany Bika Szállodában tartott fogadáson. A második napon lovasfogaton tett kiránduláson ismerkedhettek meg a vendégek a Hortobágy természeti szépségével, flórájával, faunájával. A csikósok bemutatója, a kocsi-kázás okozta izgalmakat a Epona lovasfaluban pihenheték ki a résztvevők a fürdással egybekötött közös vacsora során. Az utolsó napot a tokaji Rákóczi Pincében tett látogatás és az ezt követő vacsora tette emlékeztetővé. Szerencsére az időjárás is kegyeibe fogadta a kongresszus résztvevőit. Visszajelzéseik alapján elmondhatjuk, hogy a debreceni ortopédiai kongresszus sikeres volt.

Dr. Gáspár Levente

Előhang

egy lengyel orvostanhallgató-páros gondolataihoz

Az alább következő írás önmagáért beszél. Hogy mégis íródott eléje egy bevezető, az tulajdonképpen kevésbé többet jelent, mint az alulírott magyarázkodását, hogyan is került ő a képbe. Lesznek, akiket vitára készíten a cikk, mások meg talán úgy vélik, hogy lám... és egyetértenek, avagy éppenhogy nyitott kapuk döntését fogják emlegetni. Biztosan akad majd olyan is, aki azt szűri le: milyen jó, hogy nálunk nincsenek efféle problémák, mint amelyek a lengyel orvostanhallgatókat foglalkoztatják. Amit az írás nem adhat vissza: amint a cikk bevezetéséből kitűnik, egy előadás szövegét tartja a kezében az olvasó. A szóban forgó konferencián a DOTE-t az alulírott képviselte, és sok unalmas prezentációt hallgatott végig. Barbara és Piotr akkor egészen frissen végzett orvosok voltak, tapasztalataikat, mondanivalójukat illetően érdemben tehát még hallgatók. Ketten álltak az előadói emelvényen és felváltva mondták el (természetesen nem olvasva, hanem szabad előadásban) — kifogástalan angolsággal, értelmezve és jól hangsúlyozva — a szöveget. Ahol új gondolatok kezdődtek, ott helyet cseréltek a mikrofon előtt. Szellemes és technikailag is jó diaposzítívek illusztrálták a mondanivalót. Nemzetközi kongresszuson akkora sikert, mint amekkorát a taps erejében és időtartamában mérve arattak... Ennek volt eredménye a The Best Presented Paper Award, amihez egy szerényebb összegű csekk is járt, USA dollárban. Úgy véltem, ha már egy személyben képviseltem egyetemünket, illene valamit haza is hoznom Krakkóból (a Wawelről készült képeken túl is), hát megkértem Piotr Musialek doktort, adná ide az előadásuk szövegét, a Kérdőjel olvasóközönségével való megosztásra. Időközben mások is megkérték ugyanerre, szélesebb érdeklődési kör számára (és ehhez a szerzőpáros immár bevonta a munkába témavezetőjét is), de azt hiszem, a dolog nem veszítette aktualitását, s a Kérdőjel zárt terjesztése nem sérti a Medical Education-ban esedékes megjelenés szerzői jogait. Sajnálom, hogy az előadás szerves részét képező diaposzítívek reprodukálására nincs mód, még kevésbé a két szimpatikus fiatal valóban kiváló és egyéni ízű prezentációja személyes élményének megosztására.

Azt hiszem, érdekes lenne, ha debreceni végzősök (és persze minden érintett, nem csak a szigorlók vagy frissen avatottak) is megszólalnának, s elmondanák véleményüket — mint az orvosi oktatás „fogyasztói”. Még érdekesebb lenne, ha — ma már eléggé bőséges — nemzetközi tapasztalataikat is megosztanák azokkal, akik hivatottak eme „fogyasztói” igényeket kielégíteni. Általában: nagyon szerencsés és hasznos lehetne, ha az Európát (és ma már egyre nagyobb számban a tengerentúlt is) megjárt vándordiakok jó tapasztalataikat közkinccsé tennék.

Egyébként szeretném emlékeztetni az esetleges érdeklődőket, hogy kényelmesen elérni a vacsorát Krakkóban az, aki Debrecenben reggelizett (de ha siet egy kicsit, akár már ott is ebédelhet); a Wawelben tett séta többszörös történelmi sorsközösségünkre emlékeztet; az Uniwersytet Jagiellonski w Krakowie 1964-ben volt 600 éves, a XV.—XVIII. században számos magyar diákot fogadott falai között; a város meg amúgy eléggé kifejezetten európai (és amiben mégsem, az nekünk a legkevésbé sem szűrhet szemet).

Schlammadinger József

The Consumer's Viewpoint — By Medical Graduates From Kraków

Piotr Musialek, MD, Barbara Sokol, MD, Ass. Prof. Jadwiga Mirecka, MD

This paper was originally prepared by two graduates from the medical faculty under the supervision of their former teacher and dean (J.M.), for the Annual Conference of AMEE (The Association for Medical Education in Europe) in Kraków, Sept. 1993 to present the consumers' view on the process of education. The concept of the paper is mostly based upon personal experience and opinions of the authors, although they also surveyed the opinions of their colleagues using a simple questionnaire. The questions concerned student expectations at the moment of entering medical school and their observations during the course of their studies. Attention was paid to the balance of basic and preclinical sciences versus clinical courses, as well as to the relation of theoretical information to practical skills. The authors received The Best Presented Paper Award.

Medical education: modern vs. traditional.

Medical education should be considered in the

context of education in general — as part of a system of teaching and learning, which starts early in the family and then continues through primary and secondary school to university. As far as historical and philosophical backgrounds are concerned we think that two educational patterns can be distinguished in the world: a modern and a traditional one.

The modern way of teaching is directed towards promoting such features as an active attitude, creativeness and competitiveness, self-responsibility and an ability to improve. It also includes information selection — students are supposed to become familiar mostly with the general idea. More emphasis is put on understanding than on memorising. A chance to take optional courses stimulates students to develop their individual interests. In our opinion modern teachers gain respect mostly for their knowledge and attitude. We associate this mode of educating with the American system and with some European schools.

The other pattern seems to be connected with the European tradition which has created a more passive way of studying. Collecting data and memorising are

stressed and as a result students may often get "lost in detail". There is only one obligatory programme that hardly gives any scope for individuality. Finally,

traditional teachers are usually shown respect for their hierarchical position alone (Tab. 1).

Tab. 1 Education: Modern versus Traditional

	EDUCATION	
	MODERN	TRADITIONAL
STUDENTS' ATTITUDE	ACTIVE	PASSIVE
SELECTION OF INFORMATION	EMPHASISED	UNDERAPPRECIATED
MODE OF TEACHING/ LEARNING	MORE UNDERSTANDING	MORE MEMORISING
STRUCTURE OF KNOWLEDGE	GENERAL IDEA	SOMETIMES "LOST IN DETAIL"
DEVELOPING INTEREST	OPTIONAL COURSES	ONE OBLIGATORY PROGRAMME
ORIGIN OF RESPECT FOR TEACHER	KNOWLEDGE AND ATTITUDE	POSITION

Freshmen Expectations:

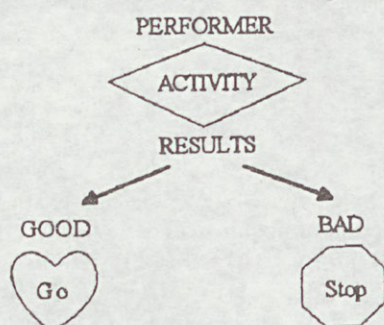
The principal expectation of those who pass the medical school admission test is to be able to practice medicine properly after graduation. That is why they would like their knowledge to be not only sufficient, but also "ready to use". They also hope to make friends with openminded people as well as for a chance to develop their personalities and widen their horizons. Finally, they look forward to securing good employment (in terms of prestige, satisfaction, and money.)

Faced Problems:

- passiveness

The best way to ensure the quality of somebody's activity is to provide feedback for the performer on the results of his actions (Fig. 1).

Fig. 1 The best way to ensure quality

One of the most important drawbacks we came across when studying in our medical school was what we describe as a vicious circle of passiveness. We mean by this a mutual interaction between the student's and the teacher's passiveness. A passive teacher makes his

students passive, and passive students may induce passiveness in their teacher. Students are passive because they prefer to wait for directions, finding it easier, safer and more convenient. In addition, they are not motivated enough because an active attitude results neither in better marks in the exam nor in a chance for better employment in the future.

The main reasons for the teacher's passiveness seem to be insufficient ranking and the fact that their employment and income are not dependent upon the results of their teaching. Moreover, there is not enough concern for *whose* students achieve better grades in the exam.

In our opinion the vicious circle of passiveness could be broken through motivating both students and teachers, as well as improving organisation. Students could be effectively motivated through a better scholarship system and a proper ranking which would influence their chance for future employment. We think that motivating teachers could be achieved by creating a system of ranking and by a competence assessment directly related to career, position, income or even contractual obligations.

- structure of medical knowledge

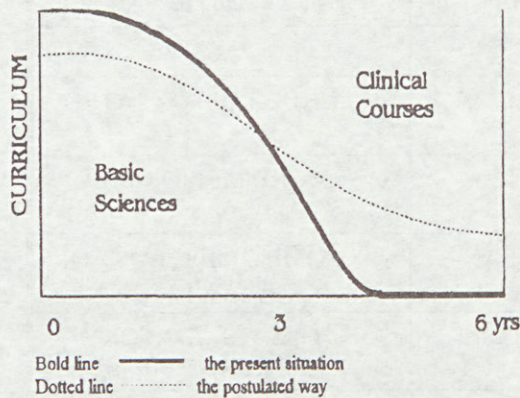
There is a generally accepted division of medical knowledge into basic and preclinical subjects versus clinical courses. Since the problem of their proportion and integration raises many important questions, it should receive careful attention.

In Poland it takes six years from entering medical school to graduating. Fig. 2 reflects the proportion of courses in our Medical School. Please note that there are no clinical courses in the initial phase of study. (Bold line.)

Considering the results of our poll, students would like to have a possibility to become familiar with clinical

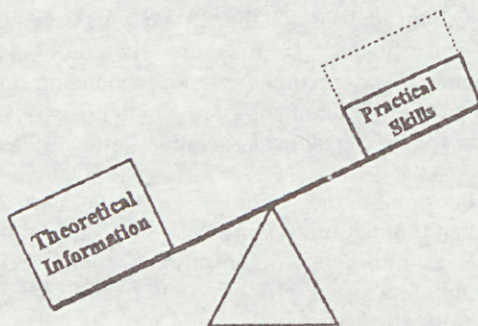
problems from the very beginning of their medical education. On the other hand, today's treatment is more and more influenced by progress in basic sciences. Therefore we think that more emphasis should be given to basic explanations of clinical phenomena in the final phase of study. (Dotted line.)

Fig. 2 *The proportion of basic and preclinical subjects to clinical courses*

One may also divide medical knowledge into theoretical information and practical skills. According to students' needs, the load of theoretical information seems to be sufficient, whereas a focus on practical skills is lacking (Fig. 3).

Fig. 3 *The load of theoretical information as compared to practical skills*

What we understand by practical skills is ward skills — for example urinary bladder catheterization, endotracheal intubation, lumbar puncture as well as the ability to perform in a particular clinical situation. Imbalanced educational structures, overwhelming passiveness and bad organisation result in insufficient practical knowledge. Furthermore, the master — student relationship, considered ideal in medical education, is barely possible.

We would like to have clinical classes in smaller groups (2-3 students/teacher). It would be advantageous to increase students' involvement in everyday hospital routine. Every university hospital should be open for students 24 hours a day. Students should be allowed to participate with increasing responsibility in the evaluation of patients.

• **organisation**

Organisation seems to be an important problem in our medical school. As far as the curriculum is concerned, different courses are not bridged well enough, and there are too few optional courses. On the other hand students' schedules are not properly matched with the plan of daily activities in the ward, which often makes access to patients difficult. Sometimes students do not have time enough to eat.

In order to improve organisation we suggest better integration of courses with each other, and the introduction of further optional courses. It would also be appropriate to allow students to participate in creating the curriculum.

We would like to mention that medical education is (still) free of charge in Poland — and most students consider this a real advantage. In our opinion it might be beneficial to introduce a system of fees, but only if accompanied by funds and scholarships. This would enable good students to study for free and thus create a strong motivating stimulus.

We think that as far as improving medical education is concerned, much can be done within the existing budget through changing the organisation and philosophy of education.

Quality of Teacher.

It is almost a truism to say that not every good doctor in a University Hospital automatically makes a good teacher of medicine. Only those who enjoy teaching should teach, and those who want to teach should realise that real teaching means sharing knowledge. Let us quote one of our best teachers who said: "It is not so hard to be a good teacher; all one has to do is four things: know your subject and love your subject; know your students and love your students." A good teacher has to be able to see in his students his future coworker, and perhaps even his future doctor (but then what about competition?).

We would like to have teachers who hold high ethical values, who are communicative and open to new ideas and are good organisers. Those students who are concerned with the quality of their education would expect their teachers also to be demanding. We think that a higher quality of teacher could be ensured if regular evaluation of teachers was introduced and if students were given a chance to choose their teacher.

Exam.

Taking an exam is one of the most important moments in a student's life. We see the exam as a time for the evaluation of acquired knowledge. We think that the range of information and skills required for each exam should be defined in advance. This should be reflected in a list of detailed topics to be distributed to students at the beginning of the course. This would show a clear line of communication between students and their teacher. In this way, teachers would be able to select and stress the problems they consider important. In our opinion exam questions should be focused on the depth

of students' understanding as well as their ability to think associatively, and not only on the amount of memorised information.

Graduates' Expectations.

One of the most serious concerns of graduates is the problem of unemployment among young doctors which has gripped our country. Since there is no correlation between students' performance in medical school and their chance to find a job, we feel there is an urgent need

to create such a link.

The paper is dedicated to all those who stimulated us to feel deeper and see further during our studies in The Jagellonian University School of Medicine, Kraków. The authors would like to thank in particular Associate Professor Leszek Konieczny MD, PhD, and Associate Professor Ralph F. Josefowicz, MD, for their critical and contributive remarks.

Mit tehet az egyetemi testnevelés?

Beszélgetés dr. Tóth Lajos tanszékvezetővel

Dr. Tóth Lajos, az egykori kiváló tornász (édesapja sokszoros válogatott, olimpikon) 1986. óta dolgozik a DOTE testnevelési tanszékén. Előtte a Kossuth Lajos Tudományegyetem Gyakorló Gimnáziumában, középiskolában - de nem középiskolás fokon - tanította a nebulókat a sport, a testnevelés szeretetére.

- Készült vagy készül-e valamilyen felmérés az orvostanhallgatók fizikai állapotáról az egyetemen?

- Sajnos nem, pedig én nagyon szeretnék ilyesfajta felmérést készíteni. De ennek csak akkor lenne értelme, ha egy féléves testmozgás, vagy éppenséggel a nem mozgás hatásait egy következő felmérésen tudnánk észlelni. De sem arra nincs remény, hogy minden elsőéves résztvegyen egy ilyen teszten, sem pedig arra, hogy ugyanazok megismételjék ezt a második megmérést. Ugyanis jelenleg az egyetemen a testnevelés fakultatív, a testmozgásra nem lehet senkit sem kötelezni.

Katasztrofális fizikai állapot

- Erre még visszatérünk beszélgetésünk során. Objektív mérések nélkül, szubjektív tapasztalatai

szertint milyen az egyetemre kerülő fiatalok fizikai kondíciója?

- Katasztrofális, és ez nagyon szomorú. Mindig eszembe jutnak azok az annak idején is riasztó arányok, amelyek szerint a katonai sorozásra jelentkező fiatalok egyharmada fizikailag alkalmatlan a szolgálatra. A fiúk, akik ezért is többet mozogtak és mozognak, s a társadalom teljes keresztmetszetét mutatják, nem azokból kerülnek ki, akik eleve a kisebb fizikai aktivitással járó szellemi munkát választják hivatásul. Most nem valami bonyolult tesztet említek: szerintem nagyon elszomorító adatot kapnánk, ha kiderítenénk, hogy az elsőéves orvosjelöltek hány százaléka nem tudna folyamatosan lefutni egy négyszáz méteres kört a futópályán. S hol van még ez a tizenkét perces folyamatos futást igénylő Cooper-tesztől, s más, összetettebb erőnlétmérési eljárásoktól!

- Milyen hatásai vannak ennek a hallgatókra?

- Orvos barátaim panaszkodnak arra, hogy a hallgatók a gyakorlatokon milyen fáradékonyak, s nemigen tudnak végigállni egy szívűtétet még úgy sem, hogy csupán nézői és nem közreműködői annak.

- Említette, hogy jelenleg nem kötelező az egyetemen a testnevelés. Mióta?

- 1993 januárjától fakultatívvá vált a korábban kötelező testnevelés. Amíg kötelező volt az első három évfolyamon, a hallgatóknak mintegy kilencvenöt százaléka eljárt a hetenként egyszeri, kétórás foglalkozásokra. Jobb lett volna kétszer egy óra, hiszen az előbbi megoldás rossz esetben azt jelentette, hogy a résztvevő beszerzett egy kiadós izomlázat, amelytől egy hétig szenvedett, s a következő héten újra jött az izomláz... Sajnos, heti két alkalommal nem lehetett beilleszteni az órarendbe. Aztán később kivették az órarendből is, attól kezdve nem a hallgatók alkalmazkodtak a tanszékhez, hanem a tanszék alkalmazkodott hozzájuk.

Badizás fél tízkor

- Hogyan történt az alkalmazkodás, illetve az átállás?

- Egy fél évig szondáztuk a hallgatói közvéleményt, milyen sportot, mozgásformát szeretnének végezni saját elhatározásukból. Figyelembe vettük más egyetemek tapasztalatait is. Maximális szabadságot adtunk a jelentkezőknek a sportág, a testnevelő tanár és az időpontok kiválasztásában. Csak kuriózumképpen: a sportcsarnok éjfélig nyitva tart, s a csúcs idején este fél tízkor sokszor még hatvanan is vannak. Így alakult ki a mai

választék. Huszonnégy sportágot és mozgásformát lehet választani. A labdajátékoktól a lovagláson át a body buildingig. Két szélsőséget említék: lehet golfozni, s szerveztünk testsúlycsökkentő tornát is. Megjegyzem, erre az utóbbira nem akadt jelentkező, de nem azért, mintha nem lenne kövér medikus, hanem azért, mert szégyelltek volna...

- *Hogyan éltek, illetve élnek a lehetőséggel a sportolni akaró orvosegyetemisták?*

- Attól függ, mihez viszonyítjuk. Azt, hogy évente a hallgatók 26,6 százaléka fordul meg a testnevelési tanszéken, illetve a foglalkozásokon, akár kevésnek is értékelhetjük. De ha azt nézzük, hogy a negyed-, ötöd-, sőt az egyetemhez szinte már alig tartozó hatodévesek közül is 700, 600, illetve 569 hallgató is lejárt, mindenképpen örvendetes.

- *Melyek a legnépszerűbb foglalkozások?*

- A tenisz, az úszás, a kondicionáló terem, de nagyon keresettek a téli sítáborok is, amelyeken valóban megtanítjuk a sportág alapelemeit a résztvevőknek. Nemcsak odaállítjuk őket a lejtőre, hogy na, majd a hegy lábánál találkozunk, hanem komoly fizikai és technikai képzést is adunk.

A belső igény illúzió

- *Beszélgetésünk kezdete óta*

bennem motoszkál a gondolat, hogy nagyon nagy szabadságot jelent ez fakultatívítás, de mi lesz a maradék 68,4 százalékkal, ami a mai 26,6 és a hajdani 95 százalékos részvétel között van?

- Ezzel kapcsolatban van egy egyetemeszerte hangoztatott vélemény: a hallgatók belső igényének kell felébrednie a testnevelés iránt, s ez hozza majd magával a tömeges részvételt. Ez szerintem illúzió. Felismerték ezt azokon az egyetemeken, amelyeken ismét kötelezővé tették a testnevelést. A négy orvosegyetemen azonban nem születtek ilyen döntések. Igaz, az előadásokon sem kötelező a részvétel. Ezzel kapcsolatban van egy történet, amelyet egy oktatótól hallottam. Jól példázza az ellentmondásokat. Három napig készült az illető kísérletekkel, diákkal, rajzokkal egy előadásra. Hárman jelentek meg az előadóban az oktató asszisztenciájával együtt, s ott két hallgató ült a padokban... Összegezve a véleményemet, kételkedem abban, hogy ez a belső igény magától felébred.

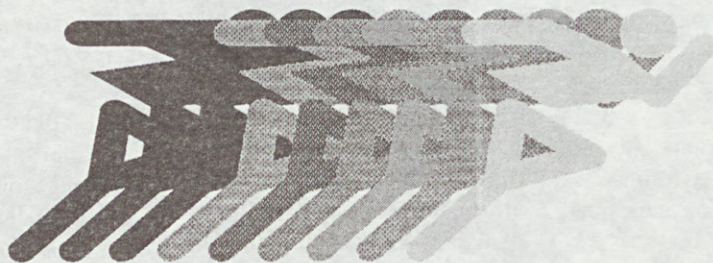
- *Ebben teljesen egyetérthetünk, saját tapasztalataim alapján is. A vázolt helyzetben mit tehet a testnevelési tanszék?*

- Így is minden eszközzel megpróbálkozunk, hogy ide vonzzuk a hallgatókat. Minden tanszéki értekezletünkön fel-feldobnak a kollégáim egy-egy ötletet, és nekem

is vannak javaslataim, amelyekkel újabb lehetőségeket aknázhatunk ki a cél érdekében. De alapvető változást elérni nem tudunk.

Eddig az interjú dr. Tóth Lajossal. Utána még sokáig beszélgettünk minderről. Például, hogy a már említett sebészeknél elengedhetetlen, a szó szoros értelmében vett állóképességen túl a gyakorló orvosra számos olyan fizikai teher is hárul, amely elviseléséhez szintén nélkülözhetetlen a fizikai képességek fejlesztése, vagy jó szinten való megtartása. Például egy vidéki, külső körzetben dolgozó családorvosnak meglehetősen nagy területen kell mozognia, ami még akkor is fárasztó, ha gépkocsival teszi. S aki fizikailag elfáradt, szellemileg sem tudja ugyanazt nyújtani, mint pihenten. Ily módon a mozgásszegény életmód kihat a leendő orvos kvalitásaira is. S azt sem lehet zárójelbe tenni, hogy a szív- és érrendszeri betegségek, így a szívinfarktus által is az egyik legveszélyeztetettebb foglalkozási csoportot az orvosok alkotják. S e veszély kivédhető lenne napi fél, háromnegyedórai futással, úszással vagy bármilyen mozgással, amely a percenkénti pulzusszámot 130 fölé emeli...

Gőz József

Kosárra dobni az utcán is érdemes

Nagy Ágoston, a DOTE testnevelője pártolja a streetballt

Kilencévesen kezdett el kosarazni. Háromszoros főiskolai és egyetemi bajnoki cím tulajdonosa, valamint Universiade válogatott kerettag. Jelenleg a DOTE NB II-es férfi kosárlabda csapatának játékos-edzője. Az idei évad 5-7. helye után jövőre az NB I-be jutást célozták meg. Az élsport alapja a tömegsport, a streetball elterjedése tehát kiváló táptalaj lehet ehhez - vallja a 26 éves, szerény, szimpatikus fiatalember, Nagy Ágoston.

Az Európában már ismert, Magyarországon egyedül még Budapesten megrendezésre került utcai kosárlabda fesztivál egésznapos programját a Príma Szabadidősport- és Rekreációs Egyesület vállalta fel, Nagy Ágoston elnök, a DOTE testnevelője és csapata vezérletével az alföldi fővárosban. Az Arany Bika Szállóban tartott sajtótájékoztatón megismerhették a játék lényegét.

A streetball egy új mozgalom, egy új életstílus. Ez nem a profik játéka, bárki bezállhat, nincsenek bonyolult szabályok - csak a sportszerűség, az élvezet és az egészségmegőrzés a cél. Mindenki játszhatja, csak egy labda és egy palánk kell hozzá. Több variációja van, mégis a három-három elleni játék vált a legnépszerűbbé, elsősorban az USA-ban és Európában.

A kosárlabda a leggyorsabban fejlődő sportág a világon. A jövő játéka. Ezt fedezte fel az Adidas, amikor a Streetball Challenge-et meghonosította Európában, célul tűzve ki azt, hogy vezetője legyen az utcai kosárlabdázásnak.

A rendezvény a rajongók széles rétegét érinti, egyetemistáktól volt profikig, gyermekektől mozgássérültekig. Nemcsak utcai kosárlabda-rendezvény, inkább olyan, mint egy fesztivál, zenével, ünnepléssel, szórakozási lehetőségekkel. Egy olyan esemény, amelyet minden résztvevő élvez,

pályán belül és pályán kívül egyaránt, és még a vesztesek is egy pozitív élménnyel térnek haza.

Szabadtéren játsszák, utcán, parkokban, tereken, parkolóknál, nem annyira szervezett, mint spontán formában. Letisztult kosárlabdának is nevezhetjük, hiszen nincsenek bírók, sokszor még időmérés sem, a fair-play szabályai érvényesülnek. A győztes tovább lép, a vesztes kap még egy lehetőséget. A kihívás személyesebb és a partnerek is sűrűbben változhatnak. Kifejezetten amatőr sport és tömegsportra alkalmas játék, s nem utolsósorban egy helyi esemény, ami újat jelent egy adott közeg életében.

- Milyen múlt után érkezett el a sportág Magyarországra?

- Az 1992-es év nagy európai sikerei után 1993-ban sokkal szélesebb körben kezdték szervezni a rendezvényeket. - Ez azt jelentette, hogy több városban, több játékosal, több nézővel, s még több kosárlabda rajongóval kívánták lebonyolítani az eseményeket, sikerrel. A legtöbb csapatot, 5750-et, a németek szerepeltették, megelőzve a franciák 4700-as táborát. A németek 365 ezer nézőt vonzottak, míg a svédek kétszázézeres tömeg előtt brillíroztak. 1993-ban 18 ország 18924 csapata, 766 ezer néző előtt szórakozott és szórakoztatott. A június 11-i budapesti fesztivál után a debreceniek száz csapat szerepeltetését tűzték ki célul. Az esemény várakozáson felül sikerült. A Kölcsey Ferenc Művelődési Központ parkolója ideális terepet jelentett az ötszáz kosarasnak, a miniktől a veteránokig. A többzres nézősereg figyelmére showszerű debreceni specifikumokkal is pályáztak. Volt reggeli, zenés ébresztő, majorette-, korfball-, aerobic-, divatbemutató. Élsportolók kézikis, kosarasok, öttusázók, cselgáncsozók, labdarúgók mutatkoztak be saját sportágukban és kosaras tudományukban. A szervezésről elismeréssel

nyilatkozott a segítő-, és támogató Adidas Kft. helyettes vezetője, Császári Attila is. Az esemény alkalmas arra, hogy felvállaljon játékonysági célokat. Ezt a debreceniek úgy oldották meg, hogy a rendezvény bevételét felajánlották az Együtt a debreceni kosárlabda sportért alapítvány javára. A résztvevő csapatok mindegyike, a játék örömein túlmenően magával vihetett egy-egy streetball-labdát, abból a százból, amelyet a Hajdú-Bihar Megyei Diáksport Szövetség ajánlott fel számukra. Így aztán nem csoda, ha a szervezők folytatást szeretnének.

- A következő évben a kategóriák és a külföldiek számát szeretnénk elsősorban bővíteni, - jelentette be Nagy Ágoston. Addig is, ahol lehet, megjelennek, hogy a gyűjtött tapasztalatok birtokában még színvonalasabb, színesebb nappal ajándékozzák meg a sport, a mozgás, a játék és a kosarazás szerelmeseit.

Augusztusban erre két helyszínen nyílt lehetőségük, a 750 éves Körmenden és Berlinben, ahol európai döntőt rendeztek, amelyen két budapesti csapat vett részt. Jövőre a szervezők országos körversenyt terveznek, feljutásos rendszerben. A legjobbak a mostani berlinihez hasonló európai fináléban vehetnek részt. Addig tehát érdemes megismerkedni a játékkal, gyakorolni, hogy minél összeszokottabb csapatok indulhassanak a versenyeken.

- Elégedett a debreceniek szereplésével?

- Cívis városunk sajnos elég nehezen mozdul a újra. Az ország többi részéről sokkal nagyobb érdeklődést tapasztaltam, mint helyből. A felsőoktatási intézmények közül a Kossuth Lajos Tudomány Egyetemről jöttek a legtöbben. Felkérésünkre dr. Nagy Zoltán rektor úr védnökséget vállalt a verseny felett és egy kupát is felajánlott. A DOTE-ról az ötödéves hallgatók csapata (Gáspár Levente,

Kósa Csaba, Szokol Miklós szerepelt a legjobban, de a kitűzött cél, a döntőbe jutás ezúttal nem sikerült. Sokan a verseny megtekintésekor fájalták, hogy nem

mozdultak a meglehetősen széles propagandánkra. Az eseményről készítettünk egy tizenkét perces video összefoglalót. Ezt rendelkezésre tudjuk bocsájtani a

majdani sikerebb szereplés érdekében.

Kiss Erzsébet

Kérdőjel-műhely

A harmadik évfolyamába lépett orvosegyetemi újság, a Kérdőjel, az alapító intézmény szándéka szerint, túl azon, hogy bepillantást enged az egyetemi tanács elé került kérdésekbe, beszámol az egyetemi élet különböző fórumain született közérdekű döntésekről, a dolgozókhöz és természetesen a hallgatókhoz is szól. A legjobban persze akkor teljesítheti hármass feladatát, ha a szerkesztőbizottság munkájába minél többen bekapcsolódnak, ötletekkel, információkkal, írásokkal, rajzokkal, fotókkal segítik az egyetem lapot abban, hogy a DOTE eseményekben gazdag, sokszínű életét minél valóságosabban tudja nyomon követni az újság. A közös gondolkodás fórumaivá szeretnénk tenni a szerkesztőbizottság üléseit, amelyek a II-es kollégium földszintjén található szerkesztőségi szobában lesznek, a következő október 5-én, szerdán 19 órakor.

?

Filmklub a Klinika Moziban

A bérlet

Október

- 4.: Veronika kettős élete (K. Kieslowski)
- 11.: Véletlen (K. Kielowski)
- 18.: Fel a kezekkel (J. Skolimowski)
- 25.: Sorompó (J. Skolimowski)

November

- 1.: Az ifjú Törless (V. Schlöndorff)
- 8.: Kifulladásig (J-L. Godard)
- 15. Tavalay Marienbadban (A. Resnais)
- 22.: Férjek (J. Casavettes)
- 29.: Keretbe feszítve (J. Jost)

B bérlet

Október

- 6.: Cabiria éjszakái (F. Fellini)
- 13.: Solaris (A. Tarkovszkij)
- 27.: Isten veled ágyasom (C. Kaige)

November

- 3.: Ványa bácsi (A.M. Koncsalovszkij)
- 10.: Carlito útja (B. De Palma)
- 17. Kjú Dzsú története (Z. Yimon)
- 24.: Halhatatlan (A. Robbe-Grillet)

December

- 1.: Vétlen Baltazár (R. Bresson)

A vetítések 20 órakor kezdődnek. Bérleteket a helyszínen és a diákönkormányzat (DÖK), a KLTE ifjúsági irodájában lehet vásárolni.

Kérdőjel

Kiadja a Debreceni Orvostudományi Egyetem, 4012. Debrecen, Nagyerdei krt. 98.

Felelős kiadó: dr. Gergely Lajos rektor

Felelős szerkesztő: Balázs Melinda

Szerkesztőség: a DOTE Diákönkormányzatának irodájában

(DOTE II. Kollégium, telefon/fax: 415-753, 411-600/5220)

Tördelő szerkesztő: Magulya László, DOTE Szakdidaktikai és Oktatástechnikai Csoport

Nyomtatás: DOTE Házinyomda, vezető: Telek László

Megjelenik havonta, július és augusztus hónapok kivételével

Terjeszti: a Szolgáltatási Osztály és a DÖK